«Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή» (Ἰωάν. ιδ' 6).

ΖΩΗ

«Τὰ ῥήματα, ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, πνεῦμά ἐστι καὶ ζωή ἐστι» (Ἰωάν. ς' 63).

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἔτος ΚΕ'. Ἐν Ἀθήναις τῇ 7 Σεπτεμβρίου 1935 Ἀριθ. 1202

ΕΛΑΙΟΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΥΡΑΝ!

Πιθανῶς ἡ δυσμενὴς γνώμη του νὰ εἶνε ἀλύγιστος. Ἡ κεφαλή του ἐνδέχεται νὰ ἔχῃ τὴν σκληρότητα μετάλλου κατὰ σοῦ. Εἰμπορεῖ αἱ σκέψεις του καὶ τὰ σχέδιά του νὰ στρέφωνται κατὰ σοῦ πεισμόνως καὶ μὲ ἐπιμονήν. Δὲν τὸ εἰξεύρεις; Καὶ τὸ περισσότερον σκληρὸν μέταλλον λυώνει. Καὶ λυώνει ὄχι μόνον ὅταν τὸ ρίψουν εἰς τὴν φλογερὰν κάμινον, ἀλλὰ καὶ ὅταν χωρὶς νὰ τὸ μετακινήσουν ἀπ' ἐκεῖ, ὅπου εὑρίσκεται, θέσουν ἐπάνω του κάρβουνα ἀναμμένα ἢ ἄλλα μίγματα ἀναπτύσσοντα διὰ τῶν χημικῶν ἑνώσεών των θερμότητα μεγάλην.

Διὰ τὴν ἀλύγιστον αὐτὴν γνώμην, διὰ τὸν σκληροτράχηλον αὐτὸν ἄνθρωπον, διὰ τὴν πείσμονα αὐτὴν κεφαλὴν ἡ καλωσύνη, τὴν ὁποίαν σὺ θὰ δείξῃς εἰς μίαν περίστασιν πολὺ δύσκολον δι' ἐκεῖνον, θὰ γίνῃ ἀναμμένα κάρβουνα, τὰ ὁποῖα μὲ τὴν θερμότητά των θὰ μαλάξουν τὸν χάλυβα, θὰ συντρίψουν τὸν γρανίτην, θὰ λυγίσουν τὸν σκληρὸν τράχηλον καὶ θὰ μεταπείσουν τὴν πείσμονα κεφαλήν. Δὲν ἔχομεν τόσα παραδείγματα ἀσπόνδων ἐχθρῶν, οἱ ὁποῖοι μετεβλήθησαν εἰς ἐγκαρδίους καὶ ἀχωρίστους φίλους; Διατί τάχα θὰ ἦτο ἀδύνατον καὶ εἰς σέ, νὰ καταστήσῃς τὸν ἐχθρὸν φίλον σου;

Ἐπὶ τέλους εἶνε ἐκεῖνος τόσον σκληρός, ὥστε νὰ μὴ ὑπάρχῃ ἐλπίς, ὅτι θὰ ἀλλάξῃ γνώμην; Πολὺ καλά! Καὶ ἐγὼ δὲν ἐπιμένω, ὅτι θὰ γίνῃ φίλος σου. Ὡρισμένως ὅμως θὰ μαλαχθῇ κάπως, θὰ πραϋνθῇ ὁπωσδήποτε, καὶ δὲν θὰ εἶνε αὔριον τόσον ἀδιάλλακτος πρὸς σὲ καὶ τόσον ἀδυσώπητος, ὅσον ἦτο πρὸ τοῦ νὰ τὸν εὐεργετήσῃς.

Καὶ ἐξ ἄλλου εἰπέ μοι, ποῖον ἀποτέλεσμα θὰ ἐπιτύχῃς, ἐὰν τώρα, ὁπότε εὗρες εἰς ἀδυναμίαν τὸν ἀντίπαλόν σου, ἀντὶ νὰ τὸν εὐεργετήσῃς, δράττεσαι τῆς εὐκαιρίας νὰ τὸν ἐκδικηθῇς; Πρωτίστως κάθε ἀξιοπρεπὴς καὶ φρόνιμος ἄνθρωπος θὰ σὲ κατακρίνῃ. «Δὲν εἶσαι γενναιόφρων, φίλε μου». Αὐτὸ εἶνε τὸ ὀλιγώτερον, ἀπὸ ὅ,τι ἐνδέχεται νὰ σοῦ εἴπουν κρίνοντες τὴν συμπεριφοράν σου. Ἄλλοι ἴσως θὰ σὲ χαρακτηρίσουν ἰδιαιτέρως, ὡς πρόστυχον, ὡς ἐκδικητικόν, ὡς ψυχὴν μαύρην, ὡς θηρίον τὸ ὁποῖον δὲν μαλάσσεται οὔτε μὲ τὴν δυστυχίαν τοῦ ἀντιπάλου.....

Ἀλλ' ἀφίνω ὅλα αὐτά. Καὶ ἔρχομαι εἰς τὸν ἀντίπαλον καὶ ἐχθρόν σου. Σὲ ἐρωτῶ· ποία θὰ εἶνε ἡ ἐντύπωσις τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ καὶ ποία πεποίθησις θὰ ριζωθῇ μέσα του, ὅταν σὲ ἴδῃ, ὅτι εἰς τὴν δύσκολόν του περίστασιν ἐζήτησες σὺ νὰ τὸν ἐκδικηθῇς; Δὲν θὰ εἴπῃ ἆρά γε καὶ αὐτὸς καὶ ὅλοι ὅσοι τὸν περιστοιχίζουν: Δικαίως ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς προκαλεῖ τὸ μῖσος καὶ τοῦ ἀξίζει «νὰ ξεπαστρευθῇ», ὅταν δοθῇ ἡ πρὸς τοῦτο εὐκαιρία;

Ἰδοὺ τί ἐκέρδησες. Ἔκαμες τὸν ἐχθρόν σου περισσότερον ἀδιάλλακτον καὶ ἀδυσώπητον. Καὶ ἀντὶ νὰ ρίψῃς ὕδωρ εἰς τὴν πυράν, ἔρριψες ἔλαιον καὶ πετρέλαιον καὶ ὕλας ἐκρηκτικάς. Ἐὰν δὲ σήμερον εἶνε αὐτὸς εἰς δύσκολον θέσιν, μὴ λησμονῇς, ὅτι τὰ ἀνθρώπινα μεταβάλλονται. Καὶ ἐνδέχεται λοιπὸν ἡ φορὰ τῶν πραγμάτων νὰ ἀντιστραφῇ. Ἐνδέχεται δηλαδὴ νὰ εὑρεθῇς σὺ εἰς τὴν σημερινὴν θέσιν του καὶ ἐκεῖνος εἰς τὴν ἰδικήν σου. Τί θὰ γίνῃ τότε; Θὰ ζητήσῃ καὶ ἐκεῖνος νὰ σὲ ἐκδικηθῇ χωρὶς οἰκτιρμοὺς καὶ χωρὶς ἔλεος. Ἰδοὺ λοιπὸν τί ἐκέρδησες.

ΑΠΟΛΟΓΗΤΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

ΓΕΝΙΚΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΑ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΕΞΕΛΙΞΕΩΣ

3. **Ἡ βαθμιαία τελειοποίησις ἐν τῷ αὐτῷ εἴδει.** Τὸ περίεργον εἶνε ὅτι ἡ βαθμιαία τελειοποίησις καὶ πρόοδος, τὴν ὁποίαν προϋποθέτει ἡ ἐξέλιξις, δὲν παρατηρεῖται οὐδὲ μεταξὺ τῶν εἰδῶν ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ τύπου ἢ καὶ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς κλάσεως. Πράγματι. Διὰ τῶν γεγονότων, τὰ ὁποῖα ἡ Παλαιοντολογία παρουσιάζει, ἀποκλείει ἐντελῶς τὴν βαθμιαίαν καὶ διαδοχικὴν πρόοδον καὶ ἐξέλιξιν ὄχι μόνον ἐν ἑνὶ ἑκάστῳ τύπῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν μιᾷ ἑκάστῃ κλάσει. Οὕτω μᾶς παρουσιάζει ἀπολιθώματα ἰχθύων ἀνήκοντα εἰς τὸν παλαιοζωϊκὸν αἰῶνα. Οἱ ἰχθῦς οὗτοι δὲν εἶνε ἀτελοῦς τινος εἴδους, ὅπως θὰ ὑπέθετέ τις. Ἀνήκουσιν εἰς γένη συγγενῆ τῶν σελαχίων (καρχαριῶν) καὶ τῶν γανοειδῶν, παρουσιάζουσι δὲ ἐν τῇ κατασκευῇ αὐτῶν τελειότητα ὑπερβαίνουσαν ἐν πολλοῖς τὴν τῶν σημερινῶν εἰδῶν. Μᾶς παρουσιάζει ἀκόμη τὰ ἀρχαιότατα βατράχια, τὰ ὁποῖα διὰ πρώτην φορὰν ἀναφαίνονται εἰς τὴν λιθανθρακοφόρον περίοδον, εἶνε δὲ ταῦτα γιγαντώδεις βάτραχοι, οἱ ὁποῖοι δὲν ζῶσιν ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν. Ὡσαύτως τὰ ἑρπετὰ τῆς δευτερογενοῦς περιόδου πα-

ρουσιάζονται πολὺ τελειότερα ἀπὸ τὰ ἑρπετὰ τῶν ἑπομένων περιόδων(1).

Κατὰ τὴν σιλούριον διάπλασιν ἀνεφάνησαν καὶ οἱ τριλοβῖται, ζῷα ἐκ τῆς κλάσεως τῶν μαλακοστράκων, ὧν τὸ σῶμα διῃρεῖτο δι' ἐπιμήκων αὐλάκων εἰς τρεῖς λοβούς. Ἡ ἐμφάνισις τῶν τριλοβιτῶν εἶνε ἀξιομνημόνευτος ὄχι μόνον διὰ τὴν θαυμαστὴν ποικιλίαν εἰδῶν, ὑφ' ἣν ἐσημειώθη αὐτη—διότι ἀνεκαλύφθησαν 350 εἴδη τριλοβιτῶν—ἀλλὰ καὶ δι' ἄλλους λόγους. Πρῶτον διότι ἡ ἐμφάνισις τῶν ποικιλιῶν τούτων ὑπῆρξεν ἀπότομος, ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ, ὅτι προῆλθε βαθμηδὸν ἡ ποικιλία αὕτη τῶν εἰδῶν τῶν τριλοβιτῶν. Δεύτερον διότι οἱ τριλοβῖται οὗτοι ἐξέλιπον μὲν κατὰ τὰς ἑπομένας περιόδους, ἔζησαν ὅμως ἐπὶ μακρὸν κατὰ τὸν παλαιοζωϊκὸν αἰῶνα, καθ' ὅλον δὲ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα τὰ εἴδη αὐτῶν παρέμειναν ἀμετάβλητα καὶ ἀναλλοίωτα. Καὶ ἀποδεικνύεται τοῦτο ἐκ τοῦ ὅτι ἀνευρίσκονται εἰς γήϊνα στρώματα, τῶν ὁποίων τὸ πάχος φθάνει τὰ πεντακισχίλια μέτρα! Ὁ Barrande, ὅστις ὑπὲρ πάντα ἄλλον ἐμελέτησε καὶ ἐσπούδασε τοὺς ἐν Βοημίᾳ τριλοβίτας, παρατηρεῖ μεταξὺ ἄλλων καὶ τὰ ἑξῆς:

«Ἡ σπουδὴ τοῦ ζωϊκοῦ βασιλείου τῆς πρωτογενοῦς περιόδου ἀπέδειξεν, ὅτι αἱ θεωρητικαὶ προβλέψεις εἶνε ἐν πλήρει ἀσυμφωνίᾳ πρὸς τὰ γεγονότα. Αἱ ἀσυμφωνίαι εἶνε τόσον πολυάριθμοι καὶ τόσον ἐναργεῖς, ὥστε ἡ σύνθεσις τοῦ πραγματικοῦ ζωϊκοῦ βασιλείου τῆς ἐποχῆς ἐκείνης θὰ ἐφαίνετο ἀπὸ σχεδίου ὑπολογισθεῖσα διὰ νὰ ἀντιλέγῃ πρὸς τὰς ἐξελικτικὰς θεωρίας»(2).

Ὡσαύτως ὁ Barrande μελετήσας τὰ ἐν τοῖς πετρώμασι τῆς Βοημίας κεφαλόποδα καθώρισε πλέον τῶν χιλίων διακρινομένων ἀπ' ἀλλήλων μορφῶν, ἐκ τούτων δὲ οὐδεμία, οὐδὲ κἂν ἓν ἐκ τῶν ἐξετασθέντων ὑπ' αὐτοῦ ἀναριθμήτων κεφαλοπόδων, παρουσιάζει σημεῖα μεταμορφώσεως, ἀλλὰ πᾶσαι αὗται αἱ μορφαὶ ἐξαφανίζονται συγχρόνως, χωρὶς νὰ ἀφήνωσιν ἀπογόνους. Εἰς τὰ αὐτὰ συμπεράσματα κατέληξε καὶ ὁ Davidson μελετήσας τὰ βραχιόποδα τῶν γεωλογικῶν σχηματισμῶν τῆς Ἀγγλίας(3).

4. Προγενεστέρα ἐμφάνισις τῶν τελειοτέρων. Ἐπὶ πλέον θὰ ἔπρεπε νὰ προστεθῇ, ὅτι τὰ τελειότερα εἴδη καὶ γένη ἢ τὰ πλέον ὀγκώδη καὶ γιγαντώδη τοιαῦτα ἀνεφάνησαν πρῶτα, ἐξηφανίσθησαν δὲ καὶ ἀπωλέσθησαν ἀπὸ μακροῦ, διὰ νὰ διατηρηθῶσι μέχρις ἡμῶν τὰ μικρότερα καὶ ἀσθενέστερα.

«Οἱ γιγαντώδεις Πτερυγότοι, λέγει ὁ Perrier, ἐξηφανίσθησαν, καθ' ὃν χρόνον τὰ ἔντομα πληθύνονται, οἱ ὑπερμεγέθεις Ὀρθόκεροι, οἱ ἰσχυροὶ Ἀγκυλόκεροι (εἴδη κογχυλίων καὶ μαλακίων) ἐξεμηδενίσθησαν, καθ' ὃν χρόνον οἱ πολύποδες ὑφίστανται. Οἱ Ἀλαντόσαυροι, οἱ Ἰγουανόδοντες, μὲ τὰς κολοσσιαίας των ἀναλογίας, ἐγκατέλιπον τὴν θέσιν των εἰς τὰ πτηνὰ καὶ τὰ θηλαστικὰ τῶν μετριωτέρων διαστάσεων, καὶ μεταξὺ τῶν τελευταίων τούτων βλέπει τις νὰ ἐκλίπωσι κατ' ἀρχὰς τὰ γιγαντωδέστερα»(4).

Ὡσαύτως ὁ Μαχαιρόδους, ἓν ἀπὸ τὰ φοβερώτερα σαρκοφάγα τῆς τεταρτογενοῦς περιόδου· ὁ Δεινόκερως, τὸ μεγαλείτερον ἐξ ὅλων τῶν γνωστῶν ζῴων τῆς ἠωκαίνου διαπλάσεως· τὰ Δεινοθήρια, ὁ Ἰχθυόσαυρος, ὁ Πλησιόσαυρος, ὁ Πτεροδάκτυλος κτλ., ἐμφανίζονται καὶ ἐξαφανίζονται χωρὶς νὰ ἀφήνουν ἀπογόνους, χωρὶς νὰ παρουσιάζωσι τὰ γνωρίσματα ἐκεῖνα, διὰ τῶν ὁποίων θὰ ἠδυνάμεθα νὰ χαρακτηρίσωμεν ὡς τύπους μεταβατικοὺς ἢ ὡς μορφὰς προσωρινὰς καὶ οὕτως εἰπεῖν ἐμβρυώδεις, ἐκ τῶν ὁποίων ἔμελλον νὰ προέλθωσι τὰ σημερινὰ εἴδη(5).

Τοσαῦτα καὶ περὶ τοῦ ἐκ τῆς Παλαιοντολογίας τεκμηρίου, ἅτινα δίδουσι πέρας εἰς τὴν ὅλην γενικὴν ἐπιχειρηματολογίαν τὴν ἀναφερομένην εἰς τὰ ἐξελικτικὰ θεωρήματα.

(1) A. Farges ἔνθ' ἀνωτ. σελ. 275.
(2) Trilobites, Prag 1871 σελ. 281. Πρβλ. καὶ σελ. 268.
(3) Παρὰ Zahm ἔνθ' ἀνωτ. σελ. 238.
(4) Perrier, Le transformisme σελ. 330.
(5) Farges ἔνθ' ἀνωτ. σελ. 276.

ΛΑΪΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΙΑΝ ΓΡΑΦΗΝ

ΑΙ ΔΥΟ ΠΛΑΚΕΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

Ἡ ὁδηγίαις αὐταῖς διὰ τὴν σκηνήν, διὰ τὴν καθιέρωσιν τοῦ Ἀαρὼν καὶ τῶν παιδιῶν του, διὰ τὰς στολάς, ποὺ ἔπρεπε νὰ φοροῦν κατὰ τὰς λειτουργίας των, διὰ τὰς θυσίας, ποὺ θὰ ἐπροσφέροντο εἰς τὰ δύο θυσιαστήρια καὶ ἐν γένει δι' ὅλα ὅσα ἐσχετίζοντο μὲ τὴν λατρείαν τῶν Ἰουδαίων, ἡ ὁδηγίαις αὐταῖς ἐδόθησαν ἀπὸ τὸν Θεὸν εἰς τὸν Μωϋσῆν, ὅταν οὗτος εὑρίσκετο ἀκόμη ἐπάνω εἰς τὸ ὄρος. Ἕως τώρα λοιπὸν ἐξακολουθεῖ νὰ εὑρίσκεται ὁ Μωϋσῆς ἐπάνω εἰς τὸ ὄρος. Καὶ εἶνε καιρὸς νὰ καταβῇ πλέον ἀπὸ τὸ ὄρος, ἀκριβῶς γιὰ νὰ ἑτοιμάσῃ σύμφωνα μὲ τῆς ὁδηγίαις αὐταῖς τὰ ὅσα ὁ Θεὸς τοῦ παρήγγειλε. Προτοῦ ὅμως καταβῇ, τοῦ ἔδωκεν ὁ Θεὸς «τὰς δύο πλάκας τοῦ μαρτυρίου, πλάκας λιθίνας γεγραμμένας τῷ δακτύλῳ τοῦ Θεοῦ» (Ἐξόδ. λα' 18).

Ποιαῖς εἶνε ἡ δύο αὐταῖς πλάκαις, τὸ καταλαβαίνεις, ἀναγνῶστά μου. Εἶνε ἡ πλάκαις ἐκείναις ἡ θεοχάρακταις, ποὺ γιὰ νὰ ἑτοιμασθοῦν, δὲν ἀνακατεύθηκε χέρι ἀνθρώπινο, ἀλλὰ μόνον οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ὑπηρέτησαν. Εἶνε ἡ λίθιναις πλάκαις, ποὺ τῆς ηὗρεν ὁ Μωϋσῆς ἑτοιμασμέναις μὲ ἕνα τρόπον ὑπερφυσικόν, «γεγραμμένας τῷ δακτύλῳ τοῦ Θεοῦ». Πλάκαις, ποὺ εἶχαν ἐπάνω τους χαραγμέναις τῆς δέκα ἐντολαῖς, καθὼς φαίνεται, χωριστὰ τῆς τέσσεραις πρώταις ποὺ ἀναφέρονται εἰς τὸν Θεόν, καὶ χωριστὰ τῆς ἄλλαις ἓξ ποὺ ἀναφέρονται εἰς τὸν πλησίον.

Καὶ τῆς ὀνομάζει ἡ Γραφὴ πλάκας τοῦ μαρτυρίου, γιατὶ ἦσαν ἀκριβῶς χαραγμέναις ἐπάνω των ἡ δέκα ἐντολαῖς, ὥστε νὰ μὴ εἶνε δυνατὸν μὲ τὴν πολυκαιρίαν νὰ σβύσουν, ἀλλὰ νὰ μένουν τὰ γράμματά των ἀνεξάλειπτα γιὰ χρόνια καὶ γενεαῖς πολλαῖς καὶ ἔτσι νὰ ὑπάρχῃ ἐκεῖ μία μαρτυρία, ποὺ νὰ μὴ μπορῇ κανεὶς νὰ τὴν σβύσῃ, καὶ ἡ ὁποία νὰ δείχνῃ εἰς τοὺς Ἰουδαίους, τί ὁ Θεὸς ἔκαμε γι' αὐτοὺς καὶ τί αὐτοὶ ἔπρεπε νὰ κάμουν εἰς τὸν Θεόν. Θὰ ἔμεναν ἡ πλάκαις αὐταῖς σὰν ἕνα εἶδος πρακτικοῦ, γραμμένον ὄχι μὲ μελάνην ἐπάνω σὲ χαρτί, ποὺ μπορεῖ εὔκολα νὰ σχισθῇ καὶ νὰ φθαρῇ. Καὶ τὸ πρακτικὸ αὐτὸ θὰ ἐμαρτύρει, ὅτι κάποτε εἰς τὸ Σινᾶ αὐτὸς ὁ Θεὸς ὡμίλησεν εἰς τὸν λαόν Του καὶ παρέδωκε κατ' εὐθεῖαν τὸν νόμον Του καὶ

τὰς ἐντολάς Του εἰς τὸν Μωϋσῆν· θὰ ἐμαρτύρει, ὅτι ἡ ἐντολαῖς αὐταῖς ἐγράφησαν μὲ τὸ ἴδιο τὸ δάκτυλό Του καὶ συνεπῶς δὲν πρέπει νὰ μένῃ καμμία ἀμφιβολία εἰς κανένα, ὅτι ἐκφράζουν τὸ θέλημά Του, πρὸς τὸ ὁποῖον ὁ καθένας ὀφείλει νὰ συμμορφωθῇ. Καὶ εἰς κάθε παραβάτην τῶν ἐντολῶν ἡ πλάκαις αὐταῖς, μολονότι δὲν εἶχαν φωνὴν νὰ ὁμιλήσουν, μὲ τὰ θεοχάρακτα ὅμως γράμματά των θὰ ἐχρησίμευαν ὡς ἄλλοι μάρτυρες, ποὺ θὰ ἔκαναν ἀναπολόγητον καὶ ἀδικαιολόγητον τὸν παραβάτην καὶ θὰ ἐφώναζαν εἰς τὰ αὐτιά, ποὺ εἶνε ἀνοικτὰ καὶ δὲν βαρυακοῦν: Ὁ Θεὸς καὶ ὄχι ἄνθρωπος μᾶς ἔχει χαράξει. Γιατί δὲν μᾶς προσέχετε;

Θὰ μ' ἐρωτήσῃς ἴσως, ἀναγνῶστά μου, γιατί μόνον τότε εἰς τοὺς Ἰουδαίους ἔδωκεν ὁ Θεὸς τὸν νόμον Του χαραγμένον, δὲν ἔκαμε δὲ τὸ ἴδιον καὶ μὲ ἡμᾶς τοὺς χριστιανούς; Καὶ τὴν ἀπάντησιν εἰς τὸ ἐρώτημά σου αὐτὸ τὴν δίδει ὁ προφήτης Ἱερεμίας, ὁ ὁποῖος, προλέγων τὴν νέαν κατάστασιν τῶν πραγμάτων, ποὺ μᾶς ἔφερεν ἡ Καινὴ Διαθήκη, διακηρύττει καθαρώτατα ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ: «Δ ώ σ ω ν ό μ ο υ ς Μ ο υ ε ἰ ς τ ὴ ν δ ι ά ν ο ι α ν α ὐ τ ῶ ν κ α ὶ ἐ π ὶ κ α ρ δ ί α ς α ὐ τ ῶ ν γ ρ ά ψ ω α ὐ τ ο ύ ς» (Ἱερεμ. λη' 33)· Δηλαδὴ γιὰ πλάκαις τώρα μεταχειρίζεται ὁ Θεὸς τῆς καρδιαῖς τῶν ἀνθρώπων. Ἐ ν π λ α ξ ὶ κ α ρ δ ί α ι ς σ α ρ κ ί ν α ι ς, λέγει ὁ ἀπόστολος Παῦλος (Β' Κορινθ. γ' 3), χαράσσει ὁ Θεὸς διὰ τοῦ Πνεύματός Του τὸν νόμον Του καὶ τὰς ἐντολάς Του. Καὶ εἶνε αὐτὸ πολὺ θαυμασιώτερον παρὰ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἔγινεν εἰς τὸ Σινᾶ μὲ τῆς δύο ἐκείναις πλάκαις. Γιατί ἡ καρδιαῖς τῶν ἀνθρώπων εἶνε πολλαῖς φοραῖς σκληρότεραις καὶ ἀπὸ αὐτὸν ἀκόμη τὸν γρανίτην. Καὶ δὲν πέρνει ἀπὸ συμβουλὴν καὶ ἀπὸ ὁδηγίαν ὁ ταλαίπωρος ἄνθρωπος. Ὅ,τι νὰ τοῦ εἴπῃς καὶ ὅ,τι νὰ τοῦ κάμῃς, μένει κωφὸς καὶ ἀδιόρθωτος. Ἀλλ' ὅπως ὑποσχέθηκεν ὁ Θεὸς διὰ μέσου ἄλλου προφήτου Του: «ἐ κ σ π ά σ ω τ ὴ ν κ α ρ δ ί α ν τ ὴ ν λ ι θ ί ν η ν ἐ κ τ ῆ ς σ α ρ κ ὸ ς α ὐ τ ῶ ν κ α ὶ δ ώ σ ω α ὐ τ ο ῖ ς κ α ρ δ ί α ν σ α ρ κ ί ν η ν» (Ἰεζεκιὴλ ια' 19)· θὰ βγάλω, λέγει, ἀπὸ μέσα τους τὴν πέτρινη καρδιὰ καὶ θὰ τοὺς δώσω καρδιὰ ποὺ νὰ αἰσθάνεται καὶ νὰ πονῇ. Ὄχι βέβαια ἀπὸ ὅλους, ἀλλὰ μόνον ἀπὸ τοὺς ἐπιδεκτικούς. Καὶ τὴν δίδει μὲ τὴν χάριν τοῦ ἁγίου Του Πνεύματος, ποὺ χαράσσει μέσα μας βαθειὰ τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ, καὶ μᾶς κάνει νὰ τὸν ἐνθυμούμεθα πάντοτε.

Ἀδελφέ μου, ἐὰν δὲν τὴν ἔδωκες ἀκόμη, δόσε τὸ συντομώτερον τὴν καρδιάν σου εἰς τὸν Θεόν, διὰ νὰ γίνῃ καὶ εἰς σὲ τὸ μέγα αὐτὸ θαῦμα, ποὺ θὰ κάμῃ τὴν καρδιάν σου ζωντανὴν θεοχάρακτην πλάκα τοῦ νόμου.

Ἀρχιμ. † ΕΥΣΕΒΙΟΥ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΡΜΗΝΕΙΑ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

9. «Δούλους ἰδίοις δεσπόταις ὑποτάσσεσθαι, ἐν πᾶσιν εὐαρέστους εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντας».

Νουθέτει τοὺς δούλους νὰ ὑποτάσσωνται εἰς τοὺς δεσπότας των, νὰ εἶνε εὐάρεστοι εἰς ὅλα, νὰ μὴ ἀντιλέγωσι.

«Δούλους». Πρβλ. Α' Τιμόθ. ς' 1. Ἐννοεῖται ἔξωθεν «παρακάλει ἢ δίδασκε» (Ζυγ.).

«ὑποτάσσεσθαι». Τὸ ὑπέρτατον καθῆκον τοῦ δούλου ἡ ὑποταγὴ πρβλ. καὶ Ἐφεσ. ς' 5—9· Κολοσ. γ' 22—25.

«ἐν πᾶσιν εὐαρέστους εἶναι». «Ἔνθα μὴ παραβλάπτεται ἡ εὐσέβεια» (Ζυγ.). **«Ἐν πᾶσι».** Τινὲς συνέδεσαν αὐτὸ μετὰ τοῦ «ὑποτάσσεσθαι». Ζητεῖ ἀπὸ τοὺς δούλους νὰ ἐπιδιώκωσιν, ὅπως εὐαρεστῶσιν εἰς τοὺς κυρίους των εἰς ὅλα· «ἐν πᾶσι τοῖς τῇ σωματικῇ θεραπείᾳ τῶν δεσποτῶν ἁρμόττουσι δικαίοις καὶ νομίμοις» (Οἰκ.).

«μὴ ἀντιλέγοντας». «Τὸ τῶν δούλων γένος ἰταμόν πώς ἐστι» (Χρυσ.)· «μὴ ἀντιλέγοντας» ἐννοεῖται εἶναι. Νὰ ὑποτάσσωνται ἄνευ ἀντιρρήσεων καὶ ἀντιλογιῶν. «Ὅρα, ὅτι ἐκεῖνα ἀπαιτεῖ τοὺς δούλους, ἃ μάλιστα πάντων ἀναπαύει τοὺς δεσπότας· οἷον τὸ μὴ ἀντιλέγειν, ἀλλὰ πειθηνίους εἶναι, τὸ μὴ κλέπτειν...» (Οἰκουμ.).

10. «Μὴ νοσφιζομένους, ἀλλὰ πίστιν πᾶσαν ἐνδεικνυμένους ἀγαθήν, ἵνα τὴν διδασκαλίαν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ κοσμῶσιν ἐν πᾶσιν».

Νὰ μὴ σφετερίζωνται, ἀλλὰ νὰ δεικνύωσι πᾶσαν πίστιν καὶ τιμιότητα ἐξ ἀγαθῆς καὶ προθύμου καρδίας προερχομένην, ἵνα στολίζωσι κατὰ πάντα τὴν διδασκαλίαν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ.

«Μὴ νοσφιζομένους». «Μὴ κλέπτοντας» (Ζυγ.). Λόγῳ τοῦ ὅτι τὸ πλεῖστον τῶν ἐργασιῶν καὶ τῶν ἐπαγγελμάτων εὑρίσκετο εἰς χεῖρας τῶν δούλων, εὐκόλως οὗτοι ἠδύναντο νὰ κλέψωσιν ἐκ τῶν ἀνηκόντων εἰς τοὺς κυρίους των.

«πίστιν πᾶσαν». Πιστότητα, τιμιότητα, εἰλικρίνειαν· τὸ ἀντίθετον τῆς ἀπάτης καὶ τῆς κλοπῆς.

«ἀγαθήν». Περιορίζει καὶ καθορίζει τὸ «πᾶσαν»· θὰ ἑρμηνεύσωμεν ἢ εἰς τὰ πράγματα τὰ μὴ κακὰ ἀλλὰ ἀγαθὰ (Bengel) «ἔστι γὰρ καὶ ἔννοια οὐκ ἀγαθή, ὅταν τις θεραπεύῃ τὸν δεσπότην ἐν τοῖς αἰσχροῖς» (Ζυγ.), ἢ μετ' ἐγκαρδίου καὶ ἀγαθῆς διαθέσεως· «μετ' εὐνοίας» (Ἐφεσ. ς' 7).

«κοσμῶσιν ἐν πᾶσι». «Ὅταν ἴδωσιν, ὅτι τὸ γένος [τῶν δούλων] τὸ οὕτως αὔθαδες ἡ τοῦ κηρύγματος δύναμις χαλινὸν περιθεῖσα πάντων εἰργάσατο κοσμιώτερον καὶ ἐπιεικέστερον, κἂν σφόδρα πάντων ὦσιν ἀλογώτεροι οἱ δεσπόται, λήψονται εὔνοιαν μεγάλην περὶ τῶν δογμάτων τῶν παρ' ἡμῖν» (Χρυσ.). Θὰ ἀποτελῶσι τιμὴν καὶ κόσμημα καὶ δόξαν διὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ εὐαγγελίου, ἥτις τοὺς ἐδίδαξε νὰ εἶνε καλλίτεροι πάντων τῶν εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν τῆς δουλείας διατελούντων. Ὅσῳ δὲ εὐτελεστέρα εἶνε ἡ κατάστασις αὐτῶν αὕτη, τόσῳ ἡ ἀρετή των θὰ προκαλῇ μεγαλειτέραν ἐντύπωσιν.

Ὁ λαὸς ἔχει διατυπώσει εἰς τὰς ἑξῆς λέξεις ἕνα ἀλάνθαστον γνωμικὸν τῆς πείρας: «τὰ κακῶς συναγμένα εἰς κακὰς ἀποθήκας». Ἢ «τὰ διαβολομαζώματα ἀνεμοσκορπίσματα». Τὴν αὐτὴν ἀλήθειαν ἐπικυρώνει καὶ ὁ Θεὸς διὰ τοῦ ψαλμῳδοῦ: Μὴ ζηλεύῃς, λέγει, ἀνθρώπους πονηρούς, ποὺ ἐθησαύρισαν μὲ παρανομίας. Διότι «οἱ πονηρευόμενοι ἐξολοθρευθήσονται». Ἔπειτα ἀπὸ ὀλίγα χρόνια θὰ ἐξανεμισθοῦν τὰ ἄδικα πλούτη των, αὐτοὶ δὲ θὰ κληρονομήσουν μόνον ἕνα τάφον.

ΗΘΙΚΟΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΣΤΡΟΦΗ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΙΩΝΙΟΥΣ ΘΕΣΜΟΥΣ

Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ τρέχοντος ἔτους ἤρχισε νὰ ἐκδηλώνεται ἐν Ρωσίᾳ μία ἀπροσδόκητος μεταστροφή. Ἀπροσδόκητος εἰς ἐκείνους βεβαίως, ποὺ ἐπίστευαν, ὅτι ὁ κομμουνισμὸς ἵδρυσεν ἐν Ρωσίᾳ νέον σταθερὸν κοινωνικὸν οἰκοδόμημα, τὸ ὁποῖον ὅμως τώρα εὑρίσκεται εἰς ἀναπόφευκτον καὶ ἐπιτακτικὴν ἀνάγκην νὰ κρημνίσῃ, διότι τόσον γρήγορα ἐπαλαιώθη καὶ ἐσαθρώθη. Πρόκειται περὶ τοῦ ἄνευ οἰκογενείας καὶ θρησκείας οἰκοδομήματος, τὸ ὁποῖον κρημνίζει, διὰ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τοὺς αἰωνίους καὶ ἀκαταλύτους θεσμοὺς τῆς οἰκογενείας καὶ τῆς θρησκείας. Καὶ πρὸς μὲν τὴν οἰκογένειαν στρέφεται φανερὰ καὶ δι' ἀδιστάκτων ὁμολογιῶν, πρὸς δὲ τὴν θρησκείαν μετά τινων δισταγμῶν, τοὺς ὁποίους ἐπιβάλλει ἴσως ἡ ἐντροπὴ ἢ τὸ προσωρινὸν πολιτικὸν συμφέρον.

Ἀπὸ μηνῶν ἤδη ἡ δημοσίευσις νόμου, ποὺ καταδικάζει τὴν διὰ τοῦ νεομαλθουσιανισμοῦ ἀποφυγὴν γεννήσεως τέκνων, ἔδωκεν εἰς τὰς σοβιετικὰς ἐφημερίδας τὸ σύνθημα τῆς ἀρθρογραφίας ὑπὲρ τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς οἰκογενείας καὶ τῆς οἰκογενειακῆς ἠθικῆς. Καὶ οὕτως αἱ ἐφημερίδες ἐκεῖναι, ποὺ ἐξώδευσαν τόσον μελάνι ἐπὶ δεκαπενταετίαν, διὰ νὰ παραστήσουν τὴν οἰκογένειαν ὡς ἀστικὴν πρόληψιν καὶ «φωλεὰν σήψεως» (!), νὰ κινήσουν δὲ ἀνταρσίαν καὶ ἀποστροφὴν κατὰ τῆς χριστιανικῆς ἠθικῆς, αὐταὶ τώρα ἁμιλλῶνται εἰς τὴν ἠθικολόγον ἀρθρογραφίαν. Ἡ «Κρασνάϊα Γκαζέτα» ὁμολογεῖ ὅτι «θ' ἀπετέλει ἔνδειξιν μεγάλης ὑποκρισίας, ἐὰν ὑπεστηρίζαμεν ὅτι αἱ οἰκογενειακαὶ σχέσεις εἰς τὴν χώραν μας εἶνε ἄρισται καὶ ὅτι πλήρης εἰρήνη βασιλεύει μεταξὺ τῶν οἰκογενειῶν ἢ μεταξὺ τῶν ἀγάμων». Ἐπιτιθεμένη δὲ κατὰ «τῆς ἀπερισκέπτου στάσεως τῶν πολιτῶν ἔναντι τῶν οἰκογενειακῶν των ὑποχρεώσεων», γράφει: «Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἔχοντες ἐλαστικὰς ἀντιλήψεις περὶ ἠθικῆς, ἐπίστευσαν ὅτι ἡ μεγάλη ἐλευθερία, ποὺ παρεχωρήθη ἀπὸ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Ὀκτωβρίου (τοῦ 1918) τόσον εἰς τὸν ἄνδρα ὅσον καὶ εἰς τὴν γυναῖκα, ἐσήμαινεν ἐξευτελισμὸν τῆς οἰκογενειακῆς ζωῆς καὶ ἀπαλλαγὴν ἀπὸ πάσης εὐθύνης». Καὶ ἐξακολουθεῖ τὴν ἠθικολογίαν: «Τὸ λεγόμενον, ὅτι ἡ π ρ ο σ ή λ ω σ ι ς ε ἰ ς τ ὴ ν ο ἰ κ ο γ έ ν ε ι α ν ἀ π ο τ ε λ ε ῖ μ ι κ ρ ο α σ τ ι κ ὴ ν ἀ ν τ ί λ η ψ ι ν ε ἶ ν ε ἄ ξ ι ο ν μ ό ν ο ν δ ι ὰ κ α κ ο ή θ ε ι ς ἀ σ τ ο ύ ς. Καθῆκον παντὸς ἀνθρώπου εἶνε νὰ καταστῇ καλὸν καὶ χρήσιμον μέλος μιᾶς οἰκογενείας. Ἐκεῖνος, ποὺ δὲν εἶνε καλὸν μέλος οἰκογενείας, δὲν ἠμπορεῖ νὰ εἶνε καλὸς πολίτης καὶ καλὸς κοινωνικὸς ἐργάτης. Τὸ δικαίωμα τοῦ διαζυγίου δὲν σημαίνει δικαίωμα ἀνηθικότητος. Πατέρας, ποὺ ἐγκαταλείπει τὰ παιδιά του καὶ νομίζει ὅτι εἶνε σὰν πουλὶ ἐλεύθερος, εἶνε ἐγκληματίας». Καὶ καταλήγει: «Πᾶς πολίτης τῶν Σοβιὲτ ὀφείλει νὰ αἰσθάνεται ζήτημα τιμῆς τὴν ἀνατροφὴν τῶν παιδιῶν του καὶ τὸν σεβασμὸν πρὸς τὴν σύζυγον καὶ τοὺς γονεῖς του»!

Ἀλλὰ καὶ ἐπίσημα ὄργανα τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος ἢ τῆς σοβιετικῆς κυβερνήσεως ἀρθρογραφοῦν εἰς τὸν αὐτὸν τόνον. Οὕτως ἡ μὲν «Πράβδα» χαρακτηρίζει ὡς «ἐλεεινοὺς μικροαστοὺς» τοὺς κομμουνιστάς, ποὺ ἀφίνουν τὰς οἰκογενείας των, συνιστᾷ δὲ τὴν λῆψιν μέτρων ἐναντίον τούτων. «Οἱ πατέρες μας, γράφει ἄλλη, δὲν εἶνε ἀφῃρημένοι χαρακτῆρες, ἀλλὰ ζωντανοὶ ἄνθρωποι, μὲ τοὺς ὁποίους

ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ Η "ΖΩΗ„

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ
ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ
ΙΓΝΑΤΙΟΣ ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΑΝΑΓ. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ
ΔΗΜ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ .... ΔΡΑΧ. 20
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: ΣΕΛ. 4 ἢ ΔΟΛ. 1
Ἐπιστολαὶ καὶ συνδρομαὶ πρὸς κ. ΙΩΑΝ. Κ. ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΝ Ἱπποκράτους 189

Ἱδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΣ († 1929)
Συντάκτης: Ἀρχιμ. ΔΙΟΝ. ΦΑΡΑΖΟΥΛΗΣ († 1920)

συζῶμεν καὶ συνεργαζόμεθα· ὁ σεβασμὸς καὶ ἡ τιμὴ πρὸς τοὺς μεγαλυτέρους καὶ ἡ φροντὶς διὰ τοὺς γονεῖς εἶνε θεμελιῶδες γνώρισμα τῆς κομμουνιστικῆς ἠθικῆς»! Καὶ ἡ κυβερνητικὴ «Ἰσβέστια», σχολιάζουσα τὸ ψήφισμα τοῦ συγκροτηθέντος ἐσχάτως ἐν Μόσχᾳ γυναικείου συνεδρίου καὶ ἀξιώσαντος τὴν λῆψιν μέτρων διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ θεσμοῦ τῆς οἰκογενείας, κατακρίνει δριμύτατα τὴν συνεχῆ αὔξησιν τῶν διαζυγίων καὶ κραυγάζει: «Ἡ ἐλαφρότης εἰς τὰ οἰκογενειακὰ ζητήματα εἶνε ἔγκλημα. Πρέπει νὰ ὑπερασπίσωμεν τὴν οἰκογένειαν τοῦ ἐργάτου καὶ τὰ παιδιά μας κατὰ τῶν ἀκαθάρτων ὄντων καὶ τῆς διαφθορᾶς».

Ἐκ παραλλήλου, ὄχι μόνον οἱ ἀγροτικοὶ πληθυσμοί, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ πλέον οἱ ἐργάται τῶν κομμουνιστικῶν ἐργοστασίων, ἐπιστρέφουν εἰς τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν. Εἰς τὴν ἐπιστροφὴν ταύτην δὲν ἐνισχύονται βεβαίως ἀπὸ τὸν κομμουνιστικὸν τύπον, μανθάνουν ὅμως ἀπὸ τὰ παράπονά του, ὅτι τὸ φαινόμενον τῆς ἐπιστροφῆς γενικεύεται. Οὕτως ἡ «Πράβδα» παραπονεῖται ὅτι κομμουνισταὶ ἐργάται φανερὰ πλέον ἀποτείνονται πρὸς τοὺς ἱερεῖς δι' ἱεροπραξίας· ὅτι «τὸ καπίκι τοῦ ἐργάτου πηγαίνει εἰς τὰς ἐκκλησίας»· ὅτι εἰς πολλὰ μέρη ἡ νεολαία ἀσχολεῖται εἰς τὴν ἀποκατάστασιν καὶ διακόσμησιν τῶν ἐναπομεινάντων ναῶν. Πρό τινων δὲ ἡμερῶν οἱ «Τάϊμς» τοῦ Λονδίνου ἐπληροφοροῦντο ἀπὸ τὸν ἀνταποκριτήν των, ὅτι οἱ ἐργάται τοῦ ἐν Βαδιμὶρ κομμουνιστικοῦ ἐργοστασίου συνέλεξαν 40.000 ρούβλια διὰ τὴν ἀνέγερσιν νέου ναοῦ. Ἐπὶ πλέον ἡ κυκλοφορία τοῦ ἀθέου τύπου κατέπεσε. Διεκόπη μὲν ἡ ἔκδοσις πολλῶν προπαγανδιζόντων τὴν ἀθεΐαν περιοδικῶν· περιωρίσθη δὲ σημαντικῶς ἡ κυκλοφορία βιβλίων καὶ φυλλαδίων ἀθεϊστικοῦ περιεχομένου.

Καὶ οὕτω τὸ φρικτὸν πείραμα, ποὺ ἔγινεν ἐπὶ τῆς ἠθικῆς καὶ ὑλικῆς ὑπάρξεως ὑπερεκατὸν ἑκατομμυρίων λαοῦ εἰς τὴν Ρωσίαν, ἀπέτυχε πανηγυρικῶς. Δὲν ἐξετάζομεν τὴν οἰκονομικὴν καὶ πολιτικὴν ἀποτυχίαν ἢ ἐπιτυχίαν. Ἐξετάζομεν μόνον τὴν ἀφορῶσαν τὰ θεμέλια τῆς ὑπάρξεως τῶν λαῶν, τὴν κοινωνικήν, τὴν ἠθικήν, τὴν θρησκευτικήν. Τὸ πείραμα ἀπέδειξεν, ὅτι οἱ θεσμοὶ αὐτοὶ εἶνε αἰώνιοι καὶ ἀκατάλυτοι· ὅτι ἡ χριστιανικὴ θρησκεία καὶ ἠθικὴ εἶνε θεσμὸς ἀπὸ Θεοῦ καθιδρυθείς, καὶ ἑπομένως «πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν Αὐτοῦ», ἀλλὰ «πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ' αὐτὸν συνθλασθήσεται», κατὰ τὴν βεβαίωσιν τοῦ ἱδρυτοῦ αὐτοῦ Χριστοῦ.

Ἡ πραγματικότης ἐδίδαξε τοὺς κυβερνήτας τῆς Ρωσίας ὅτι «λακτίζουν πρὸς κέντρα». Ἀλλ' οἱ μέχρι τῆς στιγμῆς ἀδίδακτοι καὶ ἀνεπίδεκτοι διορθώσεως εἶνε οἱ ἀστοὶ ἐκεῖνοι τῶν ἀστικῶν Κρατῶν, καὶ μάλιστα τῶν λεγομένων «ἀνωτέρων τάξεων», οἱ ὁποῖοι εἰς τὰς περὶ οἰκογενείας καὶ ἠθικῆς καὶ θρησκείας ἀντιλήψεις καὶ πράξεις των δὲν διαφέρουν τῶν κομμουνιστῶν τῆς Μόσχας. Θὰ θελήσουν ἆρά γε τώρα αὐτοὶ νὰ διδαχθοῦν ἀπὸ τὴν ἐπιστροφὴν ἐκείνων;

ΚΥΡΙΑΚΗ 15 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

(Κυρ. μετὰ τὴν Ὕψωσιν, Μάρκ. η' 34—θ' 1)
Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς», σελ. 132.

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

(Κυρ. μετὰ τὴν Ὕψωσιν, Γαλάτ. β' 16—20)
Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς», σελ. 555.

ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΕΚ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Νὰ ἀπαρνηθῶμεν τὸ παρελθόν.

Μὲ τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἰουδαϊκῆς θρησκείας εἶχεν ἀνατραφῆ ὁ ἀπόστολος Παῦλος καὶ οἱ ἄλλοι ἀπόστολοι. Ὡς Ἰουδαῖοι ποὺ ἦσαν, ἐνόμιζον ὅτι ἡ περιτομὴ καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τῶν διατάξεων τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου θὰ τοὺς σώσουν καὶ θὰ τοὺς κάμουν ἀρεστοὺς εἰς τὸν Θεόν. Ὅταν ὅμως ἐγνώρισαν τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ ἐδιδάχθησαν ἀπὸ Αὐτὸν τί χρειάζεται διὰ τὴν σωτηρίαν, ἐπροθυμοποιήθησαν νὰ συμμορφωθοῦν πρὸς ὅσα ἤκουσαν. Καρδίαι ἐπιδεκτικαί, φλεγόμεναι ἀπὸ τὸν πόθον νὰ μάθουν καὶ νὰ ἀκολουθήσουν τὴν ἀλήθειαν, ἔσπευσαν νὰ ἀναθεωρήσουν τὰς παλαιὰς ἀντιλήψεις των καὶ νὰ ἀφήσουν προσφιλεῖς συνηθείας, τὰς ὁποίας εἶχον ἀπὸ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ ἐφαρμογὴν τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου. Καί, καθὼς ἀναφέρει ὁ ἀπόστολος Παῦλος, αὐτοὶ ποὺ πρότερον ἐνόμιζον ὅτι εἶνε ἀδύνατος ἡ σωτηρία ἄνευ τῆς τηρήσεως τῶν διατάξεων τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου, αὐτοὶ ἔπειτα δὲν ἐδίσταζον νὰ διακηρύττουν ὅτι διὰ τῶν ἔργων τοῦ νόμου δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ δικαιωθῇ κανείς.

Ὦ! Πόσοι ἀπὸ ἡμᾶς ποὺ ἐγνωρίσαμεν τὴν ἀλήθειαν τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ἐπιστεύσαμεν εἰς τὸν Σωτῆρα Χριστόν, πόσοι ἀπηρνήθημεν τὰς παλαιάς μας κακὰς συνηθείας καὶ ἀντιλήψεις καὶ συνεμορφώθημεν πρὸς ἐκεῖνα ποὺ ἐδιδάχθημεν ὅτι θέλει ὁ Θεός; Ὑπῆρξεν ἐποχὴ ποὺ δὲν ἐγνωρίζαμεν τὴν ἀλήθειαν καὶ δι' αὐτὸ καὶ ἀντιλήψεις πεπλανημένας εἴχομεν καὶ εἰς τόσας ἁμαρτίας παρεσυρόμεθα. Ποία ὅμως εἶνε ἡ μεταβολή, τὴν ὁποίαν ἐδείξαμεν ἀφ' ὅτου ἐμάθαμεν τὴν ἀλήθειαν καὶ ἐπιστεύσαμεν εἰς αὐτήν; Ἀφήκαμεν πλέον ἐκεῖνα ποὺ ἄλλοτε ἐκάμναμεν ἢ μήπως συνεχίζομεν τὴν προτέραν ἄτακτον καὶ ἁμαρτωλὴν διαγωγήν;

Ἂς τὸ προσέξωμεν καλῶς. Τὸ κακὸν παρελθὸν πρέπει νὰ σβεσθῇ καὶ νὰ λείψῃ ὁριστικῶς. Ὁποιαιδήποτε καὶ ἂν ἦσαν αἱ συνήθειαί μας κατὰ τὴν ἐποχὴν ποὺ ἤμεθα εἰς τὴν ἄγνοιαν, καὶ ὁσονδήποτε προσφιλεῖς καὶ ἂν μᾶς ἦσαν αἱ συνήθειαι αὐταί, ἔχομεν καθῆκον νὰ τὰς ἀπαρνηθῶμεν ἀποφασιστικῶς καὶ χωρὶς ἀντίρρησιν. Μόνον ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ ἀποδειχθῇ ὅτι πράγματι ἐμάθομεν τὴν ἀλήθειαν καὶ ἠκολουθήσαμεν τὰ παραγγέλματα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

Ζωντανοὶ μέν, ἀλλὰ καὶ νεκροί.

Καμμίαν δύναμιν δὲν εἶχεν ἡ ἁμαρτία εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀποστόλου Παύλου. Μὲ ἐργασίαν ἐντατικὴν καὶ συνεχῆ καὶ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, εἶχε κατορθώσει ὁ μακάριος ἐκεῖνος νὰ νεκρώσῃ κάθε ἁμαρτωλὴν ἐντὸς τῆς ψυχῆς του διάθεσιν, εἰς τρόπον ὥστε νὰ εἶνε νεκρὸς ὡς πρὸς τὴν ἁμαρτίαν. Δι' αὐτὸ καὶ ἔγραψε πρὸς τοὺς χριστιανοὺς τῆς Γαλατίας ὅτι ἐσταυρώθη κατ' ἀπομίμησιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Συνέβαινε δηλαδὴ μὲ αὐτὸν τοῦτο τὸ θαυμαστὸν καὶ ἐξαίσιον, ὅτι ἔζη μὲν καὶ εἰργάζετο καθὼς καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, ταυτοχρόνως ὅμως ἦτο νεκρὸς καὶ σταυρωμένος. Διότι ὅπως ὁ νεκρὸς οὔτε τὴν ἁμαρτίαν εἶνε δυνατὸν νὰ ἐνεργήσῃ, οὔτε ἐπηρεάζεται ἀπὸ ὅσα συμβαίνουν εἰς τὸν κόσμον, ἔτσι καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος. Ἡ ἁμαρτία τοῦ κόσμου τὸν εὑρίσκε νεκρὸν καὶ δὲν εἶχε τὴν δύναμιν νὰ παρασύρῃ τὴν ψυχήν του. Διὰ τὰς ἁμαρτωλὰς πράξεις καὶ ἐπιθυμίας τῶν ἀνθρώπων ἡ ψυχὴ τοῦ θείου ἀποστόλου ἦτο νεκρὰ καὶ ἀνίκανος νὰ τὰς ἀκολουθήσῃ.

Ἰδού, ἀγαπητὲ ἀναγνῶστα, τὸ ὑπόδειγμα, τὸ ὁποῖον εἶνε ἀνάγκη νὰ μιμηθῶμεν καὶ ἡμεῖς. Ἰδοὺ ὁ δρόμος, τὸν ὁποῖον ὀφείλομεν ν' ἀκολουθήσωμεν. Βλέπεις, ὅτι ἡ ἁμαρτία ἔχει μεγάλην δύναμιν μέσα εἰς τὴν ψυχήν μας. Παρατήρησε μὲ πόσην εὐκολίαν σκεπτόμεθα καὶ ἐπιθυμοῦμεν, καὶ πράττομεν ἴσως, τὸ κακόν. Κύτταξε ἐξ ἄλλου πῶς μᾶς τραβᾷ ἡ ἁμαρτία τοῦ κόσμου καὶ πῶς ἐνδίδομεν εἰς τὰς κακὰς καὶ ἀπηγορευμένας ἀπαιτήσεις τῶν ἀνθρώπων. Αἴ, λοιπόν! Ἡ δύναμις αὐτὴ τῆς ἁμαρτίας πρέπει νὰ νεκρωθῇ. Ἡ δὲ ψυχή μας εἶνε ἀπόλυτος ἀνάγκη νὰ ἐνδυναμωθῇ, διὰ νὰ μὴ τὴν παρασύρουν οἱ πειρασμοὶ τῆς ἁμαρτίας. Καθὼς καταπολεμοῦμεν καὶ μὲ πάντα τρόπον φροντίζομεν νὰ θανατώσωμεν τὰ μικρόβια μιᾶς ἀσθενείας τοῦ σώματος, ἔτσι πρέπει νὰ νεκρώσωμεν καὶ τὰς κακὰς κλίσεις ποὺ εἶνε μέσα εἰς τὴν ψυχήν μας. Ὅπως δὲ προσπαθοῦμεν νὰ τονώσωμεν τὸν ὀργανισμόν μας, διὰ νὰ ἀντέχῃ εἰς ἔξωθεν προσβολὰς τῶν ἀσθενειῶν, ἔτσι εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐνδυναμώσωμεν καὶ τὴν ψυχήν μας, διὰ νὰ μὴ παρασύρεται ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν. Διότι ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει καὶ ἡ δύναμις τῆς ἁμαρτίας θὰ αὐξάνῃ καὶ μὲ μεγαλυτέραν εὐκολίαν θὰ μᾶς δελεάζῃ τὸ κακὸν καὶ θὰ μᾶς ὠθῇ εἰς συχνὰς παραβάσεις τοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ.

Νὰ μᾶς ἀνεμοχλεύῃ διαρκῶς.

Γεμάτη ἀπὸ βαθεῖαν εὐγνωμοσύνην πρὸς τὸν σταυρωθέντα Ἰησοῦν Χριστὸν ἦτο ἡ ψυχὴ τοῦ ἀποστόλου Παύλου. Τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ κατῆλθεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν ἐξ ἀγάπης πρὸς τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐσταυρώθη διὰ τὴν σωτηρίαν ἡμῶν, τόσον πολὺ τὸ εἶχε μελετήσει καὶ εἶχεν ἐκτιμήσει τὴν ἀξίαν του ὁ θεῖος ἀπόστολος, ὥστε συνεχῶς τὸ ἐνεθυμεῖτο, διὰ νὰ ἀντλῇ ἀπὸ τὴν ἀνάμνησιν αὐτοῦ περισσοτέρας δυνάμεις πνευματικὰς καὶ διὰ νὰ ἀφοσιοῦται περισσότερον εἰς τὸν Σωτῆρα Χριστόν. Δι' αὐτό, εἰς τοιαύτην ψυχολογικὴν κατάστασιν εὑρισκόμενος, ἔγραφε πρὸς τοὺς Γαλάτας· «ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἀγαπήσαντός με καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ». Ὅπερ ἀποδεικνύει, ὅτι ἔζη διὰ τὸν Χριστὸν καὶ συνῃσθάνετο ὅτι ἔχει ὑποχρέωσιν καὶ καθῆκον εὐγνωμοσύνης νὰ ἀρέσῃ εἰς τὸν Κύριον Ἰησοῦν, τοῦ Ὁποίου τὴν ἀγάπην καὶ τὴν σταυρικὴν θυσίαν εἶχεν ἐκτιμήσει.

Ὦ! ἀδελφέ μου! Δὲν εἰξεύρω τί παθαίνομεν οἱ περισσότεροι ἀπὸ ἡμᾶς ποὺ λεγόμεθα χριστιανοὶ καὶ πιστεύομεν εἰς Χριστὸν ἐσταυρωμένον. Δὲν εἰξεύρω τί παθαίνομεν καί, εἴτε ξεχνᾶμε σχεδὸν ἐντελῶς τὸ γεγονὸς τῆς ἐνανθρωπήσεως καὶ τῆς ὑπὲρ ἡμῶν θυσίας τοῦ Κυρίου, εἴτε τὸ ἐνθυμούμεθα μέν, ἀλλὰ χωρὶς νὰ ἐμβαθύνωμεν εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν σημασίαν ποὺ ἔχει διὰ τὸν καθένα μας. Εἶδες τὰ πλήθη ἐκεῖνα τῶν χριστιανῶν ποὺ παρηκολούθησαν τὰς ἱερὰς ἀκολουθίας τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος; Εἶδες ὅτι οἱ περισσότεροι συνεκινήθησαν μέχρι δακρύων; Τί τὰ θέλεις ὅμως; Αὐτὸ ἦτο ὅλον. Μόλις ἐπέρασεν ἡ ἑβδομὰς ἐκείνη, ἐξέχασαν τὸ γεγονὸς ποὺ τοὺς συνεκίνησε καὶ εἶνε ζήτημα ἂν θὰ τὸ ξαναθυμηθοῦν,

ΣΤΗΛΗ ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ

Ο ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΤΗΣ ΑΝΗΘΙΚΟΤΗΤΟΣ

Εἰς τοὺς τόσους ἄλλους κινδύνους ποὺ ἀπειλοῦν τὸ παιδί, προστίθεται μέγας καὶ φοβερὸς ὁ κίνδυνος τῆς ἀνηθικότητος. Τὸν κίνδυνον αὐτὸν πολλοὶ ἀπὸ τοὺς γονεῖς δὲν τὸν σκέπτονται καὶ δὲν τὸν ὑπολογίζουν πολύ. Λησμονοῦντες τὰ παιδικά των χρόνια καὶ τοὺς πειρασμοὺς αὐτοῦ τοῦ εἴδους, τοὺς ὁποίους ἀσφαλῶς διέτρεξαν καὶ αὐτοί, φαντάζονται ὅτι ὁ μικρὸς ἢ ἡ μικρὰ εἶνε τόσον ἀθῷα, ὥστε νὰ μὴ ὑπάρχῃ κανεὶς κίνδυνος ἀπ' αὐτῆς τῆς πλευρᾶς. Ἐν τούτοις, προσεκτικωτέρα παρατήρησις, καθὼς καὶ ἡ πεῖρα, μαρτυροῦν ὅτι καὶ οἱ μικροὶ δὲν εἶνε ἀσφαλεῖς ἀπὸ παρεκτροπὰς τοῦ εἴδους τούτου. Δὲν εἶνε τὰ παιδιὰ τόσον ἀθῷα ὡς πρὸς τὸ ζήτημα αὐτό, ὅσον ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται. Πολλὰ μάλιστα ἔχουν τὴν ἐπιτηδειότητα καὶ τὴν πονηρίαν νὰ κρύπτουν τὰς κακὰς σκέψεις καὶ πράξεις καὶ ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς φίλους των.

Καὶ ποία μὲν θὰ εἶνε ἡ ἐξέλιξις καὶ ἡ διαμόρφωσις τοῦ παιδιοῦ, ποὺ παρεδόθη ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας εἰς τὸ πάθος τῆς ἀνηθικότητος, δὲν εἶνε καθόλου δύσκολον νὰ προΐδωμεν. Διότι εἶνε φυσικὸν ἀπὸ τὰ μικρότερα νὰ προχωρήσῃ βαθμηδὸν εἰς τὰ μεγαλύτερα, διὰ νὰ παρουσιασθῇ ἐπὶ τέλους ἕνας ἔκφυλος καὶ ἄσωτος νέος, ὁ ὁποῖος καὶ οἰκονομικῶς θὰ καταστραφῇ, καὶ ὑπόληψιν ἐν τῇ κοινωνίᾳ δὲν θὰ κατορθώσῃ νὰ ἔχῃ, καὶ εἰς ἐπιστήμην τινὰ δὲν εἶνε δυνατὸν ν' ἀφοσιωθῇ καὶ εὐδοκιμήσῃ, καὶ ψυχικῶς θ' ἀποβῇ ἕνα ἐλεεινὸν ἐρείπιον καὶ θῦμα τῆς ἁμαρτίας. Ὁ βίος ὁ σεμνὸς καὶ σώφρων καὶ ἐγκρατὴς εἶνε ἀνάγκη νὰ θεμελιωθῇ ἀπὸ τῆς μικρᾶς ἡλικίας, ὁπότε τὸ πρᾶγμα εἶνε εὔκολον. Ἐνῷ, ἐὰν ὁ οἶστρος τῆς ἀκολασίας κυριεύσῃ τὸν νέον ἀπὸ τῆς μικρᾶς ἡλικίας, θὰ εἶνε δύσκολον ἔπειτα νὰ ἐπανεύρῃ τὴν ὁδὸν τῆς σωφροσύνης καὶ ἠθικότητος, ἔστω καὶ ἂν δείξῃ μετάνοιαν εἰλικρινῆ καὶ θέλησιν ἀξιέπαινον.

Εἰς τὰ πρῶτα αὐτὰ βήματα τοῦ ἀγῶνος πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἀνηθικότητος καὶ μόρφωσιν ἠθικοῦ χαρακτῆρος εἶνε ἀνάγκη νὰ βοηθήσουν τὸ παιδὶ πρὸ πάντων οἱ γονεῖς. Δὲν πρέπει νὰ νομίζουν ὅτι ὁ κίνδυνος εἶνε μικρός. Οὔτε πρέπει νὰ φαντάζωνται ὅτι εἶνε εὔκολον πρᾶγμα νὰ φυλαχθοῦν μόνα τὰ τέκνα των ἀπὸ τὸν κίνδυνον τῆς ἀνηθικότητος. Τί λοιπὸν ἐπιβάλλεται εἰς αὐτούς; Ἀφ' ἑνός, πρέπει νὰ στηρίζουν τὰ παιδιά των εἰς τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ τὰ ὑπενθυμίζουν συχνὰ ὅτι ὁ Θεὸς εἶνε παρὼν πανταχοῦ καὶ βλέπει καὶ γνωρίζει ὅλα ὅσα σκεπτόμεθα καὶ πράττομεν, καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ κρυπτὰ καὶ ἄγνωστα εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Ἀφ' ἑτέρου, ὀφείλουν νὰ τοὺς παρέχουν τακτικὴν πάντοτε τὴν πνευματικὴν τροφὴν καὶ ἐνδυνάμωσιν εἰς τὸ καλόν, μὲ συμβουλὰς καλάς, μὲ τὴν τακτικὴν προσευχὴν καὶ τὸν ἀνελλιπῆ ἐκκλησιασμόν, μὲ τὴν συχνοτέραν ὅσον τὸ δυνατὸν ἐξομολόγησιν καὶ θείαν μετάληψιν.

Ἀλλ' ἐκτὸς τῶν γενικῶν αὐτῶν μέτρων, ὑπάρχουν καὶ ἄλλα εἰδικώτερα. Πρωτίστως βέβαια πρέπει νὰ παρακολουθῆτε ποίους ἔχουν φίλους τὰ τέκνα σας, μὲ ποίους συναναστρέφονται περισσότερον. Μὴ ἔχετε καμμίαν ἀμφιβολίαν, ὅτι ὅλα τὰ φαῦλα ἔργα τὰ μανθάνει τὸ παιδὶ κοντὰ εἰς τοὺς συνομηλίκους καὶ φίλους του. Διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ τὸ ἀφίνετε νὰ πηγαίνῃ χωρὶς ἐπιτήρησιν ὅπου αὐτὸ θέλει καὶ μὲ ὁποιον θέλει. Ἀκόμη καὶ εἰς τὸ σπίτι μὴ ἀφίνετε τὸ παιδὶ νὰ ἀπομονώνεται, οὔτε νὰ μένῃ χωρὶς ἀσχολίαν τινά. Ἡ μοναξιὰ καὶ ἡ ἀργία εἶνε κακοὶ σύμβουλοι διὰ μικροὺς καὶ μεγάλους. Εἰπέτε εἰς τὰ παιδιὰ ἀορίστως ὅτι πρέπει νὰ φυλάττουν καθαρὰν τὴν ψυχήν των ἀπὸ κακὰς σκέψεις καὶ πράξεις, ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ λέγουν τὰ κακὰ παιδιὰ εἰς τοὺς δρόμους. Παραστήσατέ τους ὅτι μὲ τὰς κακὰς πράξεις ὁ ἄνθρωπος γίνεται σιχαμερὸς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ χάνει τὴν ἀγάπην καὶ προστασίαν Του, καταστρέφει δὲ καὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχήν του.

Ἐφ' ὅσον θὰ παρακολουθῆτε τὰ παιδιά σας ἀγρύπνως, ἀσφαλῶς θὰ προλάβετε πολλὰ παραπτώματα καὶ θὰ τὰ βοηθήσετε νὰ ἀκολουθήσουν τὸν δρόμον τῆς ἠθικότητος καὶ τῆς σωφροσύνης. Ἄλλως, θὰ ὑπέχετε βαρεῖαν εὐθύνην ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν ἀμέλειαν καὶ ἀδιαφορίαν σας καὶ δὲν θὰ βραδύνετε νὰ πίετε πικρὰ ποτήρια θλίψεων, τὰ ὁποῖα θὰ σᾶς ποτίσῃ αὔριον ὁ υἱὸς ἢ ἡ κόρη μὲ τὰς παρεκτροπὰς καὶ τὰ δημόσια σκάνδαλά των.

ΠΡΟΣΕΥΧΑΙ

Αἴτησις βοηθείας καὶ σωτηρίας.

(Ἐκ τοῦ κδ' ψαλμοῦ).

Πρὸς Σέ, Κύριε, κατέφυγα μὲ πίστιν καὶ ἀνύψωσα τὴν ψυχήν μου. Σὺ εἶσαι ὁ Θεός μου, εἰς τὸν Ὁποῖον στηρίζω τὴν πεποίθησίν μου καὶ τὴν ἐλπίδα μου. Διὰ τοῦτο μὴ ἐπιτρέψῃς ποτέ, Κύριε, νὰ εὑρεθῶ ἠπατημένος καὶ νὰ ἐντροπιασθῶ. Καὶ μὴ ἀφήσῃς νὰ ὑπερισχύσουν ἐναντίον μου οἱ ἐχθροί μου καὶ νὰ γελάσουν εἰς βάρος μου. Διότι ὅλοι ὅσοι πιστεύουν καὶ ἐλπίζουν εἰς Σέ, χωρὶς νὰ χάνουν ποτὲ τὴν ὑπομονήν των, δὲν θὰ εὑρεθοῦν ἠπατημένοι καὶ δὲν θὰ ἐντροπιασθοῦν. Ἂς εὑρεθοῦν ζημιωμένοι καὶ ἂς καταισχυνθοῦν οἱ ἄνθρωποι τῆς ἀνομίας, οἱ ὁποῖοι καταπατοῦν τὸν νόμον Σου καὶ ἐπιβουλεύονται τὸν πλησίον χωρὶς αἰτίαν.

Φώτισέ με, Κύριε, διὰ νὰ γνωρίσω τὸν δρόμον τῶν ἐντολῶν Σου καὶ δίδαξέ με πῶς νὰ πορεύωμαι συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ νόμου Σου. Ὁδήγησέ με νὰ γνωρίσω καλὰ τὴν ἀλήθειάν Σου καὶ δίδαξέ με. Διότι Σὺ εἶσαι ὁ Θεός, ὁ Σωτήρ μου, καὶ εἰς τὴν προστασίαν Σου καταφεύγω ὁλόκληρον τὴν ἡμέραν μὲ ὑπομονὴν καὶ ἐλπίδα. Ἐνθυμήσου, Κύριε, τὴν εὐσπλαγχνίαν Σου καὶ τὸ ἔλεός Σου. Διότι ἀπὸ τοῦ αἰῶνος, ἀφ' ὅτου ὑπάρχει ὁ κόσμος, δὲν ἔπαυσες ποτὲ νὰ δεικνύεσαι ἐλεήμων πρὸς τοὺς ἀνθρώπους καὶ εὔσπλαγχνος. Ἁμαρτήματα ποὺ διέπραξα κατὰ τοὺς χρόνους τῆς νεότητός μου καὶ ἁμαρτήματα, εἰς τὰ ὁποῖα ὑπέπεσα ἀπὸ ἄγνοιαν, διότι δὲν ἐγνώριζα καλῶς τὸν νόμον Σου καὶ τὰς

πρὸ τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος τοῦ ἄλλου ἔτους. Ἀλλὰ καὶ ἐσοὶ τυχὸν τὸ ἐνθυμούμεθα, ἐκαθήσαμεν ποτὲ νὰ τὸ καλοσκεφθῶμεν, νὰ μελετήσωμεν σοβαρῶς τὴν βαθυτέραν του ἔννοιαν, νὰ ἀντλήσωμεν διδάγματα διὰ τὸν ἑαυτόν μας; Πρὸ παντός, ἐσκέφθημεν ὅτι ἡ ἀγάπη καὶ ἡ θυσία τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ μᾶς ἐπιβάλλει νὰ ἀπαρνηθῶμεν τὴν ἁμαρτίαν καὶ νὰ ζήσωμεν μὲ πίστιν καὶ ἀφοσίωσιν πρὸς τὸν Μέγαν Εὐεργέτην καὶ Λυτρωτὴν τῶν ψυχῶν ἡμῶν;

Ὢ! ναί! Ὁ σταυρικὸς τοῦ Κυρίου θάνατος εἶνε τὸ μοναδικὸν γεγονὸς ποὺ πρέπει πάντοτε νὰ εἶνε εἰς τὴν μνήμην μας καὶ νὰ ἀναμοχλεύῃ διαρκῶς τὰς ψυχάς μας, διὰ νὰ μένωμεν πιστοὶ καὶ ἀφωσιωμένοι εἰς τὸν Θεόν.

ἐντολάς Σου, αὐτά, Κύριε, μὴ τὰ ἐνθυμηθῇς καὶ μὴ τὰ λογαριάσῃς εἰς βάρος μου. Ἀλλά, Σὲ παρακαλῶ, νὰ μὲ ἐνθυμηθῇς σύμφωνα μὲ τὸ ἔλεός Σου. Διότι Σύ, Κύριε, ἔχεις τὴν ἀγαθὴν διάθεσιν νὰ εὐεργετῇς πάντοτε τοὺς ἀνθρώπους. Διὰ τὸ Ὄνομά Σου, Κύριε, ἐπειδὴ εἶσαι Θεὸς ἐλεήμων καὶ εὔσπλαγχνος, γενοῦ ἵλεως εἰς τὰς ἁμαρτίας μου· διότι εἶνε πολλαὶ καὶ μεγάλαι. Ρίψε πρὸς ἐμὲ βλέμμα συμπαθείας καὶ δός μοι τὴν συγχώρησιν καὶ τὸ ἔλεός Σου, διότι εἶμαι μόνος καὶ ἀβοήθητος μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, ἀδύνατος καὶ πτωχός. Αἱ θλίψεις καὶ αἱ στενοχωρίαι τῆς καρδίας μου ἔχουν πληθύνει. Δι' αὐτό, Σὲ παρακαλῶ, βοήθησέ με καὶ ἀπάλλαξέ με ἀπὸ τὰς ἀνάγκας ποὺ μὲ στενοχωροῦν καὶ μὲ θλίβουν. Ἰδέ, Κύριε, πόσον ἐταπεινώθην διὰ τὰς ἁμαρτίας μου καὶ πόσον ἐκοπίασα ἐν τῇ θλίψει μου, καὶ δός μοι τὴν συγχώρησιν καὶ τὴν ἄφεσιν ὅλων τῶν ἁμαρτημάτων. Ἰδέ, Κύριε, ὅτι οἱ ἐχθροί μου, ποὺ μὲ κατατρέχουν ἀδίκως, ἔγιναν πάρα πολλοὶ καὶ μὲ ἔχθραν ἄδικον μὲ ἐχθρεύονται. Φύλαξε τὴν ψυχήν μου καὶ γλύτωσέ με ἀπὸ τὰς χεῖράς των. Μὴ ἐπιτρέψῃς νὰ καταστραφῶ καὶ ἐντροπιασθῶ· διότι εἰς τὴν ἰδικήν Σου βοήθειαν ἐστήριξα τὰς ἐλπίδας μου.

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ ΤΩΝ ΔΙΩΓΜΩΝ

ΕΥΝΙΚΗ

Η

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΘ'.

Φῶς ἑσπερινόν.

Τὰ Κρόνια εἶχαν ἀρχίσει. Αἱ Ἀθῆναι ἑώρταζαν. Μέριμναι, θλίψεις, ὅλα εἶχαν λησμονηθῆ πρὸς τὸ παρόν. Καὶ αὐτοὶ οἱ δοῦλοι, τοὺς ὁποίους συνήθως ἐκακομεταχειρίζοντο, ἐφαίνοντο ὅτι καὶ αὐτοὶ ἐλάμβανον μέρος εἰς τὴν κοινὴν χαράν.

Ὅλοι ὅσοι ἔζουσαν εἰς τὸ σπίτι τοῦ Σεμπρονίου δὲν ἀπετέλουν ἐξαίρεσιν, καίτοι ὁ οἰκοδεσπότης ἦτο ἑτοιμοθάνατος. Κάθε δοῦλος εἶχεν ἑπτὰ ἡμέρας εὐχαρίστου ἐλευθερίας, ἐκτὸς τῆς Εὐνίκης. Διότι αὐτὴ ἦτο ἡ τιμωρία ποὺ τῆς ἐπέβαλεν ἡ Ἰουνία. Ἡ αὐστηρότης αὐτὴ δὲν ἤλλασσε τίποτε εἰς τὴν μονοτονίαν τῆς ὑπάρξεώς της, ἀφοῦ δι' αὐτὴν δὲν ὑπῆρχε ποτὲ διακοπή. Ἡ ἄρνησίς της νὰ λατρεύῃ τοὺς θεοὺς τῆς εἶχε στοιχίσει πολύ. Δὲν εἶχε πλέον ἀνάπαυσιν καὶ διακοπὴν εἰς τὴν ἐργασίαν της, ὅπως αἱ ἄλλαι, οὔτε καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν δημοσίων διασκεδάσεων. Καὶ ἐὰν τὸ μικρὸν χριστιανικὸν ποίμνιον ἐθεώρει τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος ὡς ἡμέραν ἀναπαύσεως, ἡ ζωή, διὰ τὴν Εὐνίκην, δὲν εἶχε πρώτην σαββάτων· ἦτο ἀφωσιωμένη εἰς μακρὰν καὶ μονότονον ἐργασίαν, πάντοτε τὴν ἰδίαν.

Ἡ Τρυφῶσα καὶ ὁ Φοῖβος εἶχαν λυπηθῆ σχεδὸν ὅσον καὶ ἡ Εὐνίκη. Δὲν τοὺς ἐπετράπη καθόλου νὰ ἴδουν τὴν κόρην, ἐνῷ ἡ Φουλβία εἶμποροῦσε νὰ δέχεται καὶ νὰ ἀνταποδίδῃ τὰς ἐπισκέψεις τῶν φίλων της. Διότι ἡ Ἰουνία, ποὺ τῆς εἶχε δώσει ἐλευθερίαν χωρὶς ὅρια, ἠνάγκασε τὴν Εὐνίκην νὰ κάμνῃ ὅλην τὴν ἐργασίαν τῆς ἀντιζήλου της.

Μίαν ἡμέραν ἡ πτωχὴ κόρη ἠγρύπνει πλησίον τοῦ Σεμπρονίου εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ συνήθους δούλου τῆς ὑπηρεσίας, ποὺ εἶχεν ἐξέλθει. Ἡ ἀλλαγὴ αὐτὴ εἰς τὸ προσωπικὸν δὲν διέφυγε τὴν προσοχὴν τοῦ φιλοσόφου.

—Διατί, τῆς εἶπεν, εἶσαι τόσον ἰσχυρογνώμων; Δὲν ἔχεις τὸ ὕφος θεληματικῶς κακοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ Εὐνίκη ἐκκοκίνισε.

—Προσπαθῶ ὅσον μοῦ εἶνε δυνατὸν νὰ ζῶ ἀμέμπτως, ὅπως ἁρμόζει εἰς ἕνα ὀπαδὸν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ Ἁγίου καὶ Δικαίου.

—Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός! ἐπανέλαβεν ὁ φιλόσοφος· ἐκεῖνος ποὺ μοῦ εἶπεν ἡ Κορνηλία, ὅτι ἀνέστη ἐκ τῶν νεκρῶν; Εἶνε ἀληθές, ὅτι ἀνέστη;

—Ναί. Ἐνεφανίσθη εἰς πολλοὺς μαθητάς. Τοὺς ὡμίλησεν, ἔφαγε μαζῆ των ὅπως καὶ πρὸ τοῦ θανάτου Του, καὶ ἔπειτα ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπὶ παρουσίᾳ των.

—Καὶ τὰ θρησκευτικά σας βιβλία πραγματεύονται ζητήματα τόσον ὑψηλά; Νὰ μὴ ἔχω ἀκούσει δι' αὐτὰ ἐνωρίτερον! Θὰ εἶμποροῦσα νὰ τὰ συγκρίνω μὲ τὰ συγγράμματα τοῦ Πλάτωνος. Ἀλλὰ τώρα εἶνε πολὺ ἀργά, πολὺ ἀργά! προσέθεσε μὲ λύπην.

—Κάθε ἄλλο. Δὲν χρειάζεται οὔτε σοφία, οὔτε ἐπιστήμη, διὰ νὰ πλησιάσῃ κανεὶς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, εἶπεν ἡ Εὐνίκη, ἡ ὁποία ἀντλοῦσε τὸ θάρρος της ἀπὸ τὸ αἴσθημα τῆς ἀνάγκης ποὺ εἶχεν ὁ κύριός της νὰ φωτισθῇ.

—Ἀλλά, εἶπεν ὁ Σεμπρόνιος, ἐγὼ εἶμαι πολὺ κοντὰ εἰς τὰς σκοτεινὰς ἀκτὰς καὶ δὲν εἶμπορῶ πλέον νὰ ἐξετάσω τὴν θρησκείαν αὐτήν.

—Καθόλου. Ἐὰν ζητῆτε τὸ φῶς καὶ ἐὰν ἐπιθυμῆτε νὰ ἴδετε νὰ διαλύωνται τὰ σκότη τοῦ τάφου, ὁ Ἰησοῦς θὰ σᾶς φωτίσῃ. Εἶνε ὁ ἴδιος φῶς, εἶπεν ἡ Εὐνίκη μὲ ὅσην ἁπλότητα θὰ ὡμίλει εἰς τὸν Φοῖβον ἢ τὴν Μαριάμ.

Τότε διηγήθη εἰς τὸν φιλόσοφον, τὸν σοφὸν κατὰ κόσμον, τὴν ἱστορίαν τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ ἀνέφερε πῶς «κατήργησε μὲν τὸν θάνατον, ἐφώτισε δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν» (2 Τιμ. 1, 10). Ἀσυναισθήτως τὰ σβυσμένα μάτια του ἀνεζωογονήθησαν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον, ποὺ ἐδείκνυεν ὁ ἀσθενὴς διὰ τὴν διήγησιν αὐτήν, ἐξεδηλώθη καθαρὰ ἐπὶ τοῦ ὠχροῦ καὶ ἰσχνοῦ προσώπου του. Ἡ Αὐγούστα, ποὺ εἰσῆλθε τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ἠθέλησε ν' ἀπομακρύνῃ τὴν Εὐνίκην.

—Ὄχι, ἄφησέ μου αὐτὸ τὸ κορίτσι, μὲ διασκεδάζει, εἶπε δῆθεν δικαιολογούμενος εἰς τὴν γυναῖκά του, τῆς ὁποίας τὰ μάτια ἐφανέρωναν ἔκπληξιν.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΖΩΗΣ,,

ΜΟΥΣΙΚΟΣ ΠΑΝΔΕΚΤΗΣ

τόμος δεύτερος

Ἐξεδόθη καὶ ὁ β' τόμος τοῦ Μουσικοῦ Πανδέκτου μας. Διπλάσιος εἰς ὄγκον τοῦ πρώτου, περιλαμβάνει πάντα τὰ μαθήματα τοῦ Ὄρθρου, τουτέστι Τριαδικά, Εὐλογητάρια ἀργὰ καὶ σύντομα, τοὺς ἐκλεκτοτέρους Πολυελέους (Πέτρου, Φωκαέως καὶ Χουρμουζίου), τὸ α' Ἀντίφωνον τοῦ δ' ἤχου ἀργὸν καὶ σύντομον, τὸν Ν' ψαλμὸν εἰς ἦχον β', βαρὺν καὶ πλ. δ', τὸν Δεσπότην καὶ ἀρχιερέα, Ἄνωθεν οἱ προφῆται, Ὑπερευλογημένη κατ' ἦχον, τέλος δὲ 13 Δοξολογίας συντόμους κατ' ἦχον καὶ 14 ἀργὰς τῶν περιφημοτέρων Βυζαντινῶν μουσουργῶν (Ἰακώβου, Πέτρου, Ραιδεστηνοῦ, Φωκαέως, Βιολάκη κλπ.). Τύπωσις καλλιτεχνικὴ ἐπὶ ἐκλεκτοῦ χάρτου. Ἀπαραίτητον ἀπόκτημα διὰ πάντα ἱεροψάλτην καὶ μελετητὴν τῆς Βυζαντινῆς μουσικῆς.

Τιμὴ ἀδέτου δρ. 60, πανοδέτου δρ. 80. Ταχυδρομικὰ Ἐσωτερικοῦ διὰ τὰ ἄδετα δρ. 9, διὰ τὰ πανόδετα δρ. 12. Παραγγελίαι μετὰ τῆς ἀξίας ἀποστέλλονται πρὸς τὸ βιβλιοπωλεῖον ἡ «Ζωή», Ἱπποκράτους 3, Ἀθήνας.

ΕΠΙ ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

Ἡ Θρησκεία ἀπέναντι τοῦ πολέμου.

Εἰς τοὺς «Τάϊμς» τοῦ Λονδίνου ἐδημοσιεύθη ἐπιστολὴ τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ ἀγγλικοῦ ἐργατικοῦ κόμματος Γεωργίου Λάνσμπουρυ, ἐν σχέσει μὲ τὴν ἀποσόβησιν τοῦ ἀπειλουμένου παγκοσμίου πολέμου. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη εἶνε ἀξιόλογος, τόσον διότι ἀρχηγὸς ἀριστεροῦ κόμματος ἔχει χριστιανικὰς πεποιθήσεις, τὰς ὁποίας θαρραλέως ὁμολογεῖ, ὅσον καὶ διότι φρονεῖ ὅτι ἡ ἐπέμβασις τῶν ἀρχηγῶν τῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν δύναται νὰ ἐπιδράσῃ πρὸς πρόληψιν νέου φρικτοῦ πολέμου.

«Ἡ γενικὴ κατάστασις τοῦ κόσμου, λέγει, τῆς ὁποίας τὰ Ἀβησσυνιακὰ ζητήματα εἶναι ἐπεισόδια, ταράσσει καὶ βασανίζει πολλούς, ὅπως καὶ ἐμέ. Ἡ τρομερὰ ἐκδοχὴ ἑνὸς μέλλοντος πολέμου ὡς ἀναποφεύκτου τινός, διὰ τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ ἑτοιμαζώμεθα, δημιουργεῖ φόβον καὶ ἀπελπισίαν μεταξὺ τῶν μαζῶν τοῦ λαοῦ ὅλων τῶν χωρῶν». Ἐκθέτει ἀκολούθως τὰς φρικτὰς συνεπείας ἑνὸς τοιούτου πολέμου καὶ συνεχίζει :

«Ἀσφαλῶς εἰς τὴν κρίσιν αὐτὴν θὰ ἔπρεπε νὰ ἀκουσθῇ ἡ φωνὴ τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ ὅλων τῶν θρησκειῶν. Κάμνω ἔκκλησιν πρὸς τοὺς Ἀρχιεπισκόπους μας νὰ ἡγηθοῦν τῆς ὑποθέσεως αὐτῆς. Προτείνω νὰ κάμουν ἔκκλησιν εἰς τὴν Α. Ἁγιότητα τὸν Πάπαν νὰ μετάσχῃ καὶ αὐτὸς καὶ νὰ καλέσῃ μίαν σοβαρὰν συνέλευσιν ἢ σύνοδον ἀντιπροσωπεύουσαν τοὺς πάσης φύσεως χριστιανοὺς καὶ ἄλλας θρησκευτικὰς ὀργανώσεις, νὰ συγκαλέσουν τὴν συνέλευσιν εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ ἀπὸ τὸ Ὄρος τοῦ Γολγοθᾶ νὰ καλέσουν εἰς «ἀνακωχὴν τοῦ Θεοῦ» καὶ νὰ εὐχηθοῦν ὅπως παύσῃ τὸ πολεμικὸν πνεῦμα».

Γράφει δὲ κατωτέρω : «Καθὼς βλέπω τὰ πράγματα, μόνον ἡ χριστιανικὴ ὁδὸς ὑπάρχει καὶ ἡ ἀνθρωπότης ἔχει ἀνάγκην ἅπαξ ἔτι νὰ ἀκούσῃ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ βροντοφωνούμενον καὶ καλοῦντα ὅλα τὰ ἔθνη νὰ ἀφήσουν τὴν διαμάχην καὶ νὰ ἐπιδιώξουν τὴν ὁδὸν τῆς συνεργασίας. Κανεὶς δὲν θὰ εἴπῃ ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀρκετὸς χῶρος, ἀρκετὸν ὑλικόν, ἀρκεταὶ ἀγοραὶ δι' ὅλους μας. Εἶμαι βέβαιος ὅτι, ἐὰν τὸ ἀληθινὸν χριστιανικὸν πνεῦμα ἐφαρμοσθῇ εἰς τὰς λευκὰς καὶ τὰς ἐγχρώμους φυλάς, δύναται νὰ ὑπάρξῃ συνεργασία, ἡ ὁποία θὰ δημιουργήσῃ καλύτερον πολιτισμὸν ἀπὸ ἐκεῖνον ποὺ ὠνειρεύθησάν ποτε. Ἐὰν αἱ Ἐκκλησίαι, ὁδηγούμεναι ἀπὸ τοὺς προϊσταμένους των, ἀναλάβουν τὸ ἔργον καὶ εἴπουν εἰς τοὺς πολίτας τὴν μόνην ἀλήθειαν, ὅτι ἡ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ καὶ αἱ διδασκαλίαι ὅλων τῶν μεγάλων φιλοσόφων δὲν εἶνε σεληνόφως, δὲν εἶναι αἴσθημα, ἀλλὰ ψυχρὰ καὶ σταθερὰ ἀλήθεια, ἡ ὁποία ἐμπεριέχει ἐπαγγελίαν τῆς παρούσης ζωῆς, μία μεγάλη ἐπανάστασις εἰς τὰς σκέψεις καὶ τὰς πράξεις τῶν ἀνθρώπων θὰ λάβῃ χώραν. Εἰς τὰς ἡμέρας μας, διὰ τῆς προνοίας καὶ τοῦ ἐλέους τοῦ Θεοῦ, ἡ ἐπιστήμη καὶ αἱ ἐφευρέσεις μᾶς ἐνισχύουν νὰ λέγωμεν ὅτι ὑπάρχει δύναμις ἱκανὴ νὰ δώσῃ τὴν ὑψίστην καὶ εὐγενεστάτην ζωὴν εἰς ὅλα τὰ τέκνα τῶν ἀνθρώπων, ἀδιάφορον ἐὰν αὐτὰ ἐγεννήθησαν μαῦρα, φαιά, κίτρινα ἢ λευκά. Ἐπιθυμῶ νὰ προκαλέσω τοὺς ἀρχηγούς μας νὰ ἀναλάβουν τὴν ἐνέργειαν ποὺ προτείνω, ἵνα ἡ φωνὴ ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἀξιοῦν ὅτι ὁμιλοῦν ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης, ἀκουσθῇ καθαρώτερον σάλπιγγος εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καλοῦσα ὅλα τὰ ἔθνη νὰ σκεφθοῦν καὶ δεχθοῦν τὴν ἀνακωχὴν τοῦ Θεοῦ ποὺ προέτεινα ἀνωτέρω».

Καὶ καταλήγει : «Ἂς παρακαλέσωμεν τὸν Θεὸν νὰ μᾶς δώσῃ θάρρος, δύναμιν καὶ θέλησιν, διὰ νὰ ἀναθέσωμεν ὁλόκληρον τὴν πίστιν καὶ ἐμπιστοσύνην μας εἰς τὸν λόγον Του, ὁ ὁποῖος μᾶς ἐδίδαξεν ὅτι ἡ ὁδὸς τῆς ζωῆς εἶναι ἀγάπη» !

Εἰς «ὦτα μὴ ἀκουόντων».

Εἰς τὴν ἀνωτέρω ἔκκλησιν ἀπήντησαν διὰ τῶν «Τάϊμς» ἀφ' ἑνὸς μὲν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Καντερβουρίας, ὁ ὁποῖος γράφει ὅτι «εἰς ἕνα κόσμον ὅπου ἐπὶ τοῦ παρόντος ὁ χριστιανικὸς νόμος τῆς ἀγάπης δὲν ἐγκαθιδρύθη, καὶ ὅπου ἁπλαῖ ἐκκλήσεις καὶ προτροπαὶ δὲν δύνανται μόναι νὰ τὴν ἐγκαθιδρύσουν, ἡ ὠργανωμένη δρᾶσις θὰ ἠδύνατο τοὐλάχιστον νὰ ἀναχαιτίσῃ τὴν ὑπερηφάνειαν καὶ τὴν βουλιμίαν ἀπὸ τὴν διάπραξιν τῆς ἀδικίας καὶ τὴν ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων ἐπιβολὴν τῆς φρίκης τοῦ πολέμου». Ἀφ' ἑτέρου δέ, ὁ Καθολικὸς Ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Οὐεστμίνστερ, ὁ ὁποῖος γράφει ὅτι ὁ Πάπας τόσον κατὰ τὸ 1933, ὅτε ἤνοιξε τὸ ἅγιον ἔτος, ἐκάλεσε τοὺς χριστιανοὺς νὰ στραφοῦν πρὸς τὸν Γολγοθᾶν καὶ τὴν ἀληθινὴν εἰρήνην τοῦ Χριστοῦ, ὅσον καὶ κατὰ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ τρέχοντος ἔτους, ὅτε ἐδήλωσεν ὅτι «ἐὰν αἱ ὑπὲρ τῆς εἰρήνης προσευχαὶ καὶ προσπάθειαί του ἀπεδεικνύοντο ἀνωφελεῖς, θὰ ἠναγκάζετο νὰ παρακαλέσῃ τὸν Θεὸν νὰ συγχύσῃ τὰ ἔθνη τὰ τοὺς πολέμους θέλοντα». Πρὸς δέ, ὅτι «αἱ θερμαὶ προσπάθειαι τοῦ Πάπα, ὅπως ἐξορκισθῇ τὸ κακὸν πνεῦμα τοῦ πολέμου, συνήντησαν εἰς τὰς Δυνάμεις ὀφθαλμοὺς τυφλοὺς καὶ αὐτιὰ κωφά» !

Αὐτὴ εἶνε δυστυχῶς ἡ ἀλήθεια. Ὅτι οὔτε οἱ χριστιανικοὶ λεγόμενοι λαοὶ ἐδέχθησαν ἀκόμη νὰ ἐγκαθιδρύσουν εἰς τὰς ψυχάς των καὶ τὰς κοινωνίας των τὴν χριστιανικὴν ἀγάπην, οὔτε οἱ κυβερνῆται τῶν λαῶν θέλουν ν' ἀκούσουν τὴν φωνὴν τοῦ Εἰρηνοποιοῦ Χριστοῦ. Καὶ διὰ τοῦτο δὲν εἶνε παράδοξον, ὅτι κατὰ τὴν θεόπνευστον πρόρρησιν, λαοὶ «μακρύνοντες ἑαυτοὺς ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἀπολοῦνται» ἐν μέσῳ πολέμων καὶ τῆς ἐξ αὐτῶν ἀγωνίας καὶ φρίκης. Δὲν θέλουν—ἀλλοίμονον! —οἱ λαοὶ ἐν τῷ συνόλῳ των νὰ ζήσουν ὡς Χριστιανοί, νὰ ἐφαρμόσουν τὴν ἠθικὴν τοῦ Εὐαγγελίου, καὶ διὰ τοῦτο θὰ ἐξακολουθοῦν νὰ ὑφίστανται τὰς ὀδυνηρὰς συνεπείας τῆς ἀρνήσεώς των ταύτης.

Ἀπεφάσισαν ν' αὐτοκτονήσουν;

Ποίαν δὲ φρίκην καὶ ποῖον ὄλεθρον θὰ ἐνσπείρῃ ἕνας νέος πόλεμος, δύναται νὰ ἐννοήσῃ πᾶς τις ἀπὸ τὴν ἐπικαίρως δημοσιευομένην γνώμην τοῦ Ἄγγλου καθηγητοῦ Soddy, *ἑνὸς ἐκ τῶν μεγαλυτέρων χημικῶν τοῦ κόσμου. Ὁ καθηγητὴς οὗτος γράφει ὅτι «πᾶσα ἀπόπειρα προστασίας μεγάλων πόλεων ἀπὸ τὸν κίνδυνον τῆς καταστροφῆς ἐκ τῶν ἐναερίων ἐπιθέσεων θὰ ἀποδειχθῇ φαίνεται ἀπατηλή». Διότι, λέγει, ἀπὸ τοῦ τελευταίου πολέμου κατεσκευάσθησαν πλεῖστα ἀεροπλάνα καὶ ἐφευρέθησαν τρομερὰ δηλητηριώδη ἀέρια. «Κατὰ τῶν τοιούτων μέσων, λέγει, δὲν εἶναι δυνατὴ καμμία ἐπαρκὴς ἄμυνα. Ταχύτερον ἢ βραδύτερον ἕνα σμῆνος βομβαρδιστικῶν ἀεροπλάνων εἶναι σχεδὸν βέβαιον ὅτι θὰ καταβάλῃ τὴν ἄμυναν καὶ θὰ δημιουργήσῃ ἀφάνταστον ὄλεθρον» !*

Ἔφθασαν λοιπὸν τὰ ἔθνη εἰς τὴν σκοτεινὴν καὶ παράφρονα ἐκείνην κατάστασιν, ποὺ φθάνουν τὰ ἄτομα, ὅταν σκέπτωνται ν' αὐτοκτονήσουν ; Ἂς ἐλπίσωμεν ὅτι ἀκτῖνες συνέσεως θὰ διαπεράσουν ἐπὶ τέλους τὰ σκότη καὶ θὰ προλάβουν τὴν ὁμαδικὴν αὐτοκτονίαν τῶν λαῶν.

Ἡ Ἐπιστήμη ὁμολογοῦσα τὴν ἀδυναμίαν της.

Συνεχίζων ὁ ἀμερικανὸς ἀκαδημαϊκὸς καὶ διευθυντὴς τοῦ Ἀστεροσκοπείου τοῦ Πανεπιστημίου Μίτσιγκαν Heber. D. Curtis, *τὸ ζήτημα, ὅτι αἱ φυσικαὶ ἐπιστῆμαι στηρίζονται εἰς τὴν πίστιν ὄχι ὀλιγώτερον τῆς θρησκείας, γράφει διὰ τὸν λεγόμενον νόμον τῆς ἕλξεως :*

«Ἡ δευτέρα καὶ νεωτέρα, ἀντίθετος δέ, ὑπόθεσις [τὴν πρώτην ἐσημειώσαμεν εἰς τὸ προηγούμενον φύλλον] εἶναι ὅτι δὲν ὑπάρχει καμμία τοιαύτη δύναμις, δὲν ὑπάρχει ἕλξις. Τὸ σύμπαν ὑποτίθεται ὅτι ἱδρύθη ἐπὶ παραδόξου τινὸς τετραδιαστάτου βάσεως, ἡ ὁποία εἶναι τόσον ὑπερβατή—εἰς τὴν μαθηματικὴν χρῆσιν τῆς λέξεως—ὥστε εἶναι ἀδύνατον εἰς τὸν τριδιάστατον νοῦν μας νὰ σχηματίσῃ οἱανδήποτε εἰκόνα αὐτῆς. Εἰς τὸ παράδοξον αὐτὸ καὶ μεταφυσικὸν σύμπαν, τὸ διάστημα καμπυλοῦται ὅπου ὑπάρχει ὕλη· ἐντεῦθεν τὰ πράγματα κυλίουν κάτω πρὸς τὴν γῆν εἰς τὸ καμπύλον αὐτὸ διάστημα, διότι δὲν εἰμποροῦν νὰ κρατηθοῦν περισσότερον ἀπὸ ὅ,τι μία σφαῖρα εἰς τὸ ἐξωτερικὸν χεῖλος μιᾶς λεκάνης, ὁπόθεν θὰ κυλίσῃ εἰς τὸ βάθος αὐτῆς.

»Ἐπιτρέψατέ μου εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο νὰ ἐξετάσω, ὅπως ὑπεσχέθην προηγουμένως, δύο εἰκόνας τῆς ἐλευθέρας σκέψεως, τὴν ὁποίαν ἡ νεωτέρα ἐπιστήμη εἶνε ἠναγκασμένη νὰ παραδεχθῇ. Ἡ νέα αὕτη ἄποψις, ἐξεταζομένη μὲ ὀρθοφροσύνην, εἶναι ἐξόχως ἀξιοσύστατος καὶ δεικνύει κάποιο μέτρον προσεγγίσεως πρὸς τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὴν θρησκείαν, τοὐλάχιστον εἰς τὴν μέθοδον.

»Ἡ πρώτη μας εἰκὼν δύναται νὰ ἐξαχθῇ ἀπὸ τὰς νεωτέρας θεωρίας περὶ ἀτόμου. Ταύτης εἶχε προηγηθῇ σταθμὸς παρασταθεὶς ἐν μέρει ὑπὸ τῆς θεωρίας τοῦ Μπὸρ (Bohr), *διὰ τῆς ὁποίας κατεβλήθη προσπάθεια νὰ κατασκευασθῇ ἕνα πραγματικὸν μηχανικὸν πρότυπον ἠλεκτρονίων κινούμενον μὲ τρομακτικὴν ταχύτητα πέριξ ἑνὸς κεντρικοῦ πυρῆνος. Ἕνα τοιοῦτο «μοντέλο» ἦτο ἐπί τινα χρόνον ἱκανοποιητικὸν διὰ νὰ ἐξηγῇ τοὺς διαφόρους κραδασμοὺς τοὺς ἐκπεμπομένους ἀπὸ τὸ φάσμα. Αὐτὸ ὅμως ἐγκατελείφθη τώρα κατὰ μέγα μέρος. Τὰ προηγούμενα μηχανικὰ «μοντέλα» ἀντικατεστάθησαν ἀπὸ ὑπερβατὰς μαθηματικὰς ἀφαιρέσεις, ὅπου αἱ πιθαναὶ σχέσεις κυριαρχοῦν τὰ μέγιστα. Δὲν λέγομεν πλέον ὅτι ἄτομόν τι θὰ κάμῃ ὡρισμένον τι πρᾶγμα εἰς καθωρισμένον χρόνον καὶ ὑπὸ καθωρισμένας συνθήκας, ἀλλ' ὅτι ὑπάρχει κάποια πιθανότης ὅτι θὰ κάμῃ τὸ πρᾶγμα τοῦτο. Κάμνομεν ἀποπείρας διὰ νὰ ζωγραφίσωμεν τὸ ἄτομον. Παραδεχόμεθα δυνάμεις ἀγνώστου ἐνεργείας. Πράγματι, ἐκζητοῦμεν κάποιον ἀπὸ μηχανῆς Θεόν· μὲ ὀλίγας λέξεις, νομίζομεν ὅτι ἔχομεν τὸ δικαίωμα νὰ ἐντρυφήσωμεν εἰς μέτρον τι θεωρίας. Ἔγινεν ἀκόμη ἡ εἰσήγησις τῆς γνώμης ὅτι οἱ νόμοι ποὺ κυβερνοῦν τὸ ἄτομον εἶνε τοιαύτου ὑπὲρ ὕλην χαρακτῆρος, ὥστε εἶνε ἀδύνατον νὰ κατανοηθοῦν ἀπὸ τὴν παροῦσαν διάνοιαν τοῦ ἀνθρώπου. Ἀκριβῶς ὁ ἴδιος τύπος τοῦ ἐπιχειρήματος ἐχρησιμοποιήθη ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀντίληψιν τοῦ ἀνθρώπου περὶ θεότητος !»*

ΘΕΙΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

Τὴν προσεχῆ Κυριακὴν θὰ ὁμιλήσουν οἱ κάτωθι θεολόγοι :

Ὁ πανοσ. ἀρχιμ. κ. Ἰγν. Κολιόπουλος ἐν τῷ ἐνταῦθα ἱ. Ναῷ τῆς Χρυσοσπηλαιωτίσσης.

Ὁ κ. Λάζ. Χατζηθέμελις ἐν Σάμῳ· ὁ κ. Ἀθ. Φραγκόπουλος ἐν Ζακύνθῳ· ὁ κ. Χρ. Παπαγιάννης ἐν Θεσσαλονίκῃ· ὁ κ. Κ. Χρόνης ἐν Αἰγίῳ· ὁ κ. Περ. Φωτόπουλος ἐν Καρλοβασίοις (Σάμου)· ὁ κ. Γ. Γεωργαντόπουλος ἐν Μεσσηνίᾳ καὶ ὁ κ. Δ. Παπαδημητρίου ἐν τῇ περιφερείᾳ Ρεθύμνου (Κρήτης).

Τύποις «ΖΩΗΣ»—Ἱπποκράτους 189, Ἀθῆναι.